

Stockholms stads drättselnämnd

och i samband därmed stående institutioner.

Drättselnämnden.

Stadshuset, C. (postgirokonto nr 90); t. »stadshuset». Drättselnämndens ordinarie sammanträden hållas i regel första, andra, tredje och sista tisdagen i varje månad kl. 14,30 (under juli och augusti månader inskränkes antalet sammanträden).

Då Stockholm erhöll sin nya kommunalförordning år 1862, sammanfördes stadens egentliga drättselväsende under drättselnämnden, som ursprungligen, oavsett pleniären, arbetade på tre avdelningar, av vilka den första, som övertog drättselkommissionens och bemedlingskommissionens uppgifter (se sid. 56, 57), handlade det egentliga drättselväsendet, eller alla de bestyr vilka icke uppdragits åt de övriga avdelningarna, den andra, som övertog inkvarteringskommissionens, brandvaktskassadministrationens och båtsmanshållskommissionens åligganden (se sid. 56, 57), behandlade frågor rörande inkvartering, brandvaktss- och båtsmanshåll samt militärkompaniet och den tredje, som utgjorde en fortsättning av gatulägnings- och lyshållningsstyrelsen samt vattenledningsdirektionen (se sid. 57), skulle handlägga ärenden, som rörde gatuläggning, lyshållning och vattenledning. Ordet skulle föras av överståthållaren, då han var tillstädes. Alla framställningar från avdelningarna till stadsfullmäktige eller annan myndighet måste gå genom nämnden in pleno. Nämnden sammanträdde första gången den 1 april 1864. Sedan ett av stadsfullmäktige godkänt förslag att sammanföra all stadens kommunalförvaltning under en enda, på avdelningar arbetande nämnd, ogillats av kungl. maj:t, erhöll nämnden i stället den 14 december 1883 ny instruktion. Enligt denna inskränktes avdelningarna till två, valda omedelbart av stadsfullmäktige för två kalenderår. Med bibehållande av överståthållarens rätt att föra ordet, då han var tillstädes,ingo nämnden och avdelningarna rätt att utse sina ordförande i stället för vice ordförande. Första avdelningen skulle handhåva stadens penning- och fastighetsförvaltning ävensom brand- och renhållningsväsendet samt övriga ärenden, som åligger nuvarande drättselnämnden; andra avdelningen hade i huvudsak samma verksamhetsområde som nuvarande gatunämnden (utom brand- och renhållningsväsen), dessutom handhade den hus- och hamnbyggnader samt vattenlednings-

verket. År 1894 överflyttades ärenden rörande stadens renhållning från första till andra avdelningen.

Med behovet av större enhetlighet i den kommunala finansförvaltningen framträdde emellertid önskvärdheten av drättselnämndens ombildning till en verklig stadens finansstyrelse, befriad så långt som möjligt från uppgifter av icke direkt finansiell karaktär. Det första steget i denna riktning blev inrättandet av en särskild fastighetsnämnd, vilken fr. o. m. år 1919 övertog den förut av drättselnämnden utövade förvaltningen av stadens fasta egendom. Sedermera genomfördes reformen fullständigt i samband med den allmänna omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen år 1920, varvid en genomgripande omläggning av drättselnämnden ägde rum. Sålunda utbröts de verk och inrättningar, som dittills närmast lytt under drättselnämndens andra avdelning, och förlades under en särskild, nyinrättad nämnd, kallad gatunämnden; dock med undantag av byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket, vilka överflyttades till resp. fastighetsnämnden, hamnstyrelsen och industriverksstyrelsen. Även brandväsendet överfördes till den nya gatunämnden.

Enligt nu gällande instruktion utgör drättselnämnden organ för stadens penningförvaltning samt ombesörjer verkställighet och förvaltning av de kommunens angelägenheter i övrigt, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Nämnden uppbär, förvaltar och redovisar i föreskriven ordning de inkomster, vilka inflyta av allmänna rörelsen eller inkomstgivande rättigheter eller beredas genom uttaxering eller annorledes; tillser, att stadens rätt i dessa avseenden behörigen iakttages, samt bestrider de utgifter, vilka erfordras för stadens allmänna behov i här nedan uppgivna avseenden, och vilka blivit bestämda i den ordning, som föreskrives i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm. Nämnden handhåver ledningen av stadens kassa- och räknenskapsväsen i överensstämmelse med reglemente, som av stadsfullmäktige fastställes. I avseende å uppbörden och redovisningen av stadens medel skall iakttagas, vad i nämnda reglemente finnes föreskrivet. Nämnden äger att i nödig omfattning å stadens vägnar upptaga lån, i den mån icke därigenom den i kommunalförordningen för Stockholm stadgade gränsen för stadens underställningsfria upplåning överskrides. Frågor om lån till högre belopp samt

DN.

om avskrivning av någon stadens fordran skola underställas stadsfullmäktiges prövning. I fall, som ej tåla uppskov, må nämnden på framställning medgiva överskridande av beviljat anslag. Sådant överskridande skall genast anmälas till stadskollegiet. Nämnden har även att avgiva de utlåtanen och redogörelser, som infordras av stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd eller annan behörig myndighet. Särskilt skall den yttra sig över övriga nämnders och styrelser statförslag, innan dessa företagas till behandling i stadskollegiet. Drättselnämnden förvaltar staden tillhöriga eller under stadens förvaltning ställda fonder och donationer, där ej annat särskilt blivit stadgat (se sid. 81). Dessutom är nämnden, enligt särskilt bemyndigande av stadsfullmäktige, stadens uppbördsmyndighet för hundskatt (se sid. 80) och nöjesskatt. Enligt beslut av stadsfullmäktige skola av inflytande nöjesskattemedel årligen anvisas 15 procent för främjande av kulturella, humanitära eller sociala ändamål av engångskaraktär, i enlighet med vad fullmäktige särskilt bestämma (jfr sid. 370).

Drättselnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Om så äskas av behörigt antal väljande, skall vid valet proportionellt valsätt användas. Till ordförande i nämnden skall utses det borgarråd, vars föredragningskyldighet i stadskollegiet omfattar ärenden rörande stadens ekonomi. När överståthållaren är tillstädes, föres ordet av honom. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Nämndens verkställande organ för handhavande av penningförvaltningen utgöres av kammarkontoret, vars chef är stadskamreraren. Genom revisionskontoret, vars chef är stadsrevisorin, granskas samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen, i avseende å vilka ej annorledes är förordnat. Under nämnden lyda vidare auktionsverket, vars chef är auktionsdirektören, samt stadens ombudsman. Vid nämndens sammanträden äger stadskamreraren närvara och deltaga i överläggningarna men ej i besluten med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer övriga ovan nämnda förvaltningschefer, var för sitt förvaltningsområde.

Stadens huvudbok skall, avslutad för kalenderår, tillika med nämndens övriga räkenskaper samt hos nämnden förda protokoll före den 1 därpå följande juni tillhandahållas revisorerna, vilka till ett antal av fem, jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige. Revisorerna äga till sin hjälp antaga sekreterare och kameralbiträde.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads drättselnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändringar den 31 dec. 1920 och 29 maj 1925. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen,

antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920. Kungl. förordning den 30 maj 1919 med rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar, med ändringar den 16 april och 7 maj 1920, 26 maj 1922 samt 21 dec. 1923. Kungl. kung. den 16 juli 1919 med närmare föreskrifter rörande tillämpningen av nämnda förordning. Allmänna grunder för befrielse från nöjesskatt, fastställda av drättselnämnden den 30 okt. 1928.

Stat år 1930. Utgifter: 40,414,700 kr. (dessutom inom linjen förda, år 1929 beviljade lånemedelsanslag 1,760,000 kr.); inkomster: 37,533,200 kr. (därav tolagersättning 3,000,000 kr., nöjesskatt 2,000,000 kr. och ersättning för indragna brännvinsmedel 560,892 kr.).

Drättselnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

***Sjöström, Chr.,** kontorschef, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Borgström, A. G. S., justitieråd.

Cruse, C. S., förtroendeman, stadsfullm.

Höglund, C. Z. K., redaktör, stadsfullm.

***Johansson, J. O.,** landsorganisationens kassör.

***Welin, K. G. A.,** f. d. trafikdirektör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

Lidman, C., f. d. andre folkskolinspektör, stadsfullm.

***Kleman, C. F.,** civilingenjör, stadsfullm.

Samuelson, P. O., partisekreterare, stadsfullm.

Branting, G., advokat, stadsfullm.

***Johansson, A. R.,** assistent, stadsfullm.

***Cervin, N. H.,** fabrikör, stadsfullm.

Sekreterare.

Nordwall, B. I. S. (se nedan).

Drättselnämndens delegerade.

Drättselnämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, även som uppdraga åt en eller flera av dem eller åt under nämnden lydande förvaltningschefer, var för sitt område, att såsom särskilda delegerade handhåva vissa förvaltningsärenden.

Delegerad för bokauktionsrörelsens övervakande.

Borgström, A. G. S.

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordningsföljd som de stadsfullmäktigvalda ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

Delegerade för låneärenden

(för ärenden angående beviljande av lån från av nämnden förvaltade fonder eller andra nämndens medel samt för frågor om upptagande av lån och placering av stadens egna tillgängliga medel m. m.).

Höglund, C. Z. K.; Sjöström, Chr.; Welin, K. G. A.

Delegerade för nöjesskatteärenden

(med uppdrag att å nämndens vägnar handhåva frågor rörande nöjesskatt och att i dylika ärenden avgiva de yttranden och meddela de beslut, som enligt gällande författningar det ankommer på kommunalförvaltningen att meddela; dock kunna av delegerade fattade beslut rörande avslag å framställningar om befrielse från nöjesskatt upptagas till omprövning av nämnden vid anmälan av nöjesskattedelegerades protokoll).

Johansson, A. R.; Lidman, C.; Sjöström, Chr.; t.f. stadskamreraren.

Kassaförvaltare.

T.f. stadskamreraren; t.f. drättselkamreraren (ställföreträdare).

Drättselnämndens revisorer ¹⁾

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning).

Arnemark, G. E., järnvägstjänsteman, stadsfullm.
Ericson, T., grosshandlare.

Forsell, J. A. S:son, expeditionsförare.

Ljungberg, K. K., ekonomidirektör.

Mattelin, K. G. K., förrådsställare.

Suppleanter:

Kilbom, K., redaktör, stadsfullm.

Nygren, E. V., ombudsman.

Palmberg, J. H., metallarbetare.

Drättselnämndens kansli och expedition.

Stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—15.

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda kanslier; fr. o. m. år 1877 fingo avdelningarna emellertid ett gemensamt kansli. Kansliet förestås av sekreteraren. Honom åligger bl. a.: att till föredragning bereda samt föredraga de till drättselnämndens handläggning hörande ärenden, att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m. Kontorsskrivaren och registratören åligger: att föra diariet och andra anteckningar, vilka

¹⁾ Drättselnämndens revisorer granska jämval räkenskaperna för de myndigheter, för vilka särskilda revisorer ej utses, nämligen mantalsnämnden, byggnadsnämnden, statistiska kontoret samt handels- och sjöfartsnämnden.

av drättselnämnden anses erforderliga, vårda arkivet, besörja utskrifter och expeditioner m. m.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stat år 1930 (för nämndens kansli och expedition, ombudsmansexpeditionen, kammarkontoret och revisionskontoret). Utgifter: 1,173,530 kr.; inkomster: 52,850 kr.

Sekreterare

(3,000 kr.).

Nordwall, B. I. S. (se sid. 72); mottagningstid: 11—12.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Petersson, H. M. (Maja).

Stadens (drättselnämndens) ombudsmansexpedition.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Ombudsmannen åligger bl. a.: att bevaka och föra stadens (och särskilt drättselnämndens) talan inför domstolar, exekutionssäten samt andra myndigheter; att uppsätta förslag till kontrakt (t. ex. rörande försäljning eller köp av fastighet); att besörja förnyande av de inteckningar, som tillhöra de under drättselnämndens vård stående kassor och fonder, samt indrivande av deras förfallna kapital- och räntefordringar; att deltaga i anbefallda inventeringar; samt att jämväl i övrigt iakttaga allt, vad för bevarande av stadens och drättselnämndens rätt erfordras.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stadens ombudsman (27).

Johansson, J. E. (förordn. t. ¹/₂ 1937); t. (5) 341 29; mottagningstid: 13,30—15.

Biträdande ombudsman

(7,200 kr.).

Elsin, P. E.

Bokhållare (17).

Fritjofson, G. V.

Ett extra kontorsbiträde (2,520 kr.), en vaktmästare (6) (även å kammarkontoret).

Drättselnämndens kammarkontor.

Stadshuset, n. b. (stadskamreraren, drättselkamreraren, registratorsexp. och budgetexp. 1 tr.) (postadress: Stockholm 1; postgirokonton nr 90); t. »stadshuset»; expeditionstid: 9—16,30, lördagar och helgdagsaftnar 9—14 (kassakontoret: 10—14,30, lördagar och helgdagsaftnar 10—14).

Namnet stadskamrerare förekom redan år 1673 som benämning å den främste tjänstemannen hos magistratens handelskollegium, vil-

DN.

ket bl. a. handhade stadens räkenskapsväsende (jfr sid. 46). År 1813 överfördes stadskamreraren och hans kontor till den detta år inrättade drätselkommissionen och år 1864 till drätselnämnden.

De olika avdelningarna av drätselnämnden hade till en början sina särskilda räkenskapskontor (kammarkontor) och särskilda kassor. Fr. o. m. år 1880 sammanslogos dessa till ett enda, drätselnämndens kammarkontor.

Stadskamreraren är chef för kammarkontoret. Honom åligger huvudsakligen: att i behörig ordning och säkert förvar hålla drätselnämndens räkenskaper och övriga handlingar, som med räkenskaperna hava sammanhang; att emottaga och i kassavalv förvara de värdepapper och säkerhetshandlingar, som äro under drätselnämndens vård och förvaltning; att vaka över att drätselnämndens inkomster i rätt tid inflyta; att föra bok över beräknade inkomster och utgifter under närmast kommande månader; att vid drätselnämndens sammanträden avgiva kassarapport och föreslå till utbetalning de belopp, vilka böra av stadens medel utgå; att, sedan redogörelser och räkningar för året från stadens uppburdsmän och andra redovisningsskyldiga tjänstemän inkommit och av stadsrevisorn granskats, låta upprätta och avsluta drätselnämndens räkenskaper, vilka senast den 30 april varje år böra till nämnden ingivas; att närvara vid drätselnämndens sammanträden. Dessutom åligger honom att verkställa utredningar och avgiva utlåtanden över till kammarkontoret remitterade ärenden. För fullgörande av de skyldigheter, som genom denna instruktion åligga stadskamreraren, äger han att påkalla biträde av drätselkamreraren, kamreraren, stadskassören och stadsbokhållaren ävensom av samtliga här nedan under kammarkontoret upptagna tjänstemän och biträden.

I enlighet med bestämmelserna i det av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 antagna reglementet för stadens kassa- och räkenskapsväsen, varigenom en starkare centralisation av hithörande ärenden under drätselnämnden genomfördes, förvaltar kammarkontoret å nämndens vägnar stadens inkomster, upptar efter nämndens bemyndigande lån, bestrider stadens vederbörligen beslutade utgifter samt för och avslutar på grundval av från vederbörande nämnder och styrelser meddelade uppgifter stadens huvudbok (som skall vara avslutad före 1 juni) jämte övriga för budgetredovisningen eller eljest erforderliga gemensamma räkenskaper.

Förutom drätselnämndens räkenskaper handhar kammarkontoret enligt kassa- och räkenskapsreglementet bokföring och kassaväsen för tjänstemännen, mantalsnämnden, styrelsen över statistiska kontoret, handels- och sjöfartsnämnden och löneavtalsnämnden. Enligt med resp. myndigheter träffade överenskomelser har kontoret jämväl övertagit *dels* kassaväsendet i viss omfattning för hamnstyrelsen och gatunämnden, *dels* såväl bokföring som kassaväsen för överståthållarämbetet

(utom polisen), magistraten och rådhusrätten, stadsfullmäktige, stadskollegiet och stadskansliet, polisnämnden, fastighetsnämnden, byggnadsnämnden, stadsplanenämnden, samtliga under sjukhusstyrelsen lydande sjukhus m. m., nykterhetsnämnden, styrelsen för pensionsnämndernas upplysnings- och registerbyrå, arbetslöshetskommittén, barnavårdsnämnden, biblioteksstyrelsen, arkivnämnden, idrottsstyrelsen och skönhetsrådet.

I sammanhang med antagandet av kassa- och räkenskapsreglementet ägde en omorganisation av kammarkontoret rum, vilken dock tills vidare är av provisorisk karaktär och ännu ej fått sin definitiva utformning.

Författningar. Drätselnämndens instruktion för Stockholms stads drätselnämnds kammarkontor den 3 nov. 1880. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 och fastställt av överståthållarämbetet den 18 nov. s. å. Bestämmelser angående uppbörd och redovisning av Stockholms stad tillkommande inkomst av sportler, antagna av drätselnämnden den 16 maj 1922.

Stadskamrerare (29).

Ouchterlony, G. F. (förordn. t. o. m. ³¹/₇ 1938); t. K. (5) § 41 26; mottagningstid: 11—12.

Expeditions- och utredningsavdelningen.

Drätselkamrerare (24).

Bohman, A. G.; t. K. (50) 12 45; mottagningstid: 13—14.

Registratorsexpeditionen.

Tre *amanuenser* (5,100—3,300 kr.), en *extra kontorsskrivare* och *stenograf* (2,460 kr.).

Budgetexpeditionen.

Bokhållare (18).

Grundström, N. E., bokhållare (17), *tf.*, tj. (se sid. 184).

Bokhållare (17).

Karlöf, J. I., *tf.*; Johnson, A. W., *tf.*
Tre *amanuenser* (5,100 kr.).

Inkomstexpeditionen.

Bokhållare (17).

Lindström, E. L. A., *tf.*

Två *amanuenser* (4,200—3,000 kr.), ett *kontorsbiträde* (5).

Utgiftsexpeditionen.

Bokhållare (17).

Gilljam, K. G.

Kontorsskrivare (11).

Bergström, E. U. (Ulla).

En *kontorsskrivare* (7).

Utanordningsexpeditionen.

Bokhållare (18).

Spång, P. E., bokhållare (17), *tf.*; Svensson, S. A.

Bokhållare (17).Holmgren, K. A. (se sid. 249), *tf.*Skrivcentralen: Söderlind, f. Strandberg, Paula H., kontorsskrivare (11), förestånderska; tre kontorsbiträden (5), en *extra kontorsskrivare och stenograf* (2,460 kr.), fyra *extra kontorsbiträden* (2,100—1,980 kr.).

Kassakontoret.

Stadskassör (20).

Ankert, A. G.

Bokhållare (18).Ruus, E. H. (se sid. 79), *tf.**Kontorsskrivare* (11).

Pyk, Inez M. M.

En *kontorsskrivare* (7).

Fondförvaltningsavdelningen.

Kamrerare (22).Brodin, N. A., stadsbokhållare (21), *tf.*; mottagningstid: 9—11.*Bokhållare* (17).

Arvidson, H. A.

Kontorsskrivare (11).

Larsson, Astrid S.

Räkenskapsavdelningen.

Stadsbokhållare (21).Ekwall, N. A., bokhållare (18), *tf.*; mottagningstid: 9—11.*Bokhållare* (18).Gustafson, J. A. T.; Lindvall, E. L., bokhållare (17), *tf.**Bokhållare* (17).af Donner, G. A. J., *tf.*Fem *amanuenser* (4,800—3,900 kr.).*Kontorsskrivare* (11).

Oterdahl, Hilma O.

Tre *kontorsskrivare* (7), en *extra kontorsskrivare* (3,060 kr.), två *kontorsbiträden* (5), fyra *extra kontorsbiträden* (2,100—1,860 kr.).

Obligationsavdelningen.

Föreståndare (19).

Palm, G. E.; mottagningstid: 9—11.

En *amanuens* (3,900 kr.).*Kontorsskrivare* (11).

Högberg, Karin.

Dessutom *tillfälliga biträden*.*Tjänstemän, som på grund av förordnanden å andra tjänster åtnjuta tjänstledighet.*

Ruus, R. A. (se sid. 20), Georgii, N. H. (se sid. 20), Öberg, A. S. (se sid. 21), bokhållare (18); Wallenberg, K. A. (se sid. 23), Karlsson, E. A. (se sid. 270), bokhållare (17).

Förste vaktmästare (8).

Winberg, K. A.

Tio *vaktmästare* (6) (därav en tillika å ombudsmansexp.), tre *extra vaktmästare* (2,280—2,100 kr.).

Stockholms stads revisionskontor.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset»; (7:e revisionslotten samt *extra revisionslott 2 se nedan*); *expeditionstid*: 9—11,30 samt 13,30—15.

Redan i mitten av 1700-talet fanns hos magistratens handelskollegium anställd en stadens revisor, vilket framgår av bland annat k. brev från åren 1743 och 1754 angående avlöningsförmåner för denne tjänsteman. Honom ålåg att granska stadens auktionsverks räkenskaper och därav uppgöra årligt bokslut och att revidera stadens övriga uppbördsmäns och för emottagna medel redovisningsskyldiga tjänstemäns räkningar, ävensom dem, vilka inkommo över stadens rekvirerade och upphandlade behov av alla slag. Med ökningen i göromålen erhöll denne revisor sedermera till sitt biträde en kontorsskrivare. Dessa tvenne tjänstemän utgjorde stadens reviderande organ vid tiden för den nya kommunalrepresentationens början. Göromålen voro fortfarande i huvudsak inskränkta till att omfatta räkenskaperna för den förvaltning, som vid förenämnda tid handhades av drätselnämndens 1:a avdelning. Häri gjorde dock stadsfullmäktige år 1865 den ändring, att samtliga nämnders och dem underlydande inrättingars räkenskaper skulle å stadens revisionskontor undergå siffergranskning, innan de överlämnades till utsedda revisorer. År 1870 antogs stadsfullmäktige en instruktion för stadsrevisorerna, enligt vilken denne skulle tillsättas av stadsfullmäktige efter drätselnämndens hörande samt hava att granska samtliga kommunala räkenskaper och därvid tillse, att stadens rätt och bästa behöri gen iakttagas. Sedan emellertid revisionen av stadens räkenskaper vunnit den omfattning, att det icke längre var möjligt för en enda person att följa och ansvara för varje detalj av granskningsarbetet, blev detta arbete uppdraget åt revisionskontoret i dess helhet genom den nya instruktion för Stockholms stads revisionskontor, som av stadsfullmäktige antogs den 16 maj 1893. Enligt denna instruktion, som alltjämt gäller, skall revisionskontoret verkställa granskning av samt-

DN. liga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen i Stockholm, i avseende å vilka ej annorledes är förordnat, och skall vid granskningen tillses, att, i vad därav beror, stadens rätt och bästa behörigen iakttages. Stadsrevisorn üger att från vederbörande myndigheter infordra de handlingar och uppgifter, som för arbetets verkställande finnas nödiga. Granskningen skall vara icke blott en siffergranskning utan ock en princip- och författningsgranskning: förutom kontrollering av uträkningarna skall tillses, att räkenskaperna äro fullständigt verifierade, samt att bestämmelserna i gällande författningar, taxor, upprättade kontrakt, av vederbörande myndigheter fattade beslut eller i öfrigt givna föreskrifter äro iakttagna.

Revisionskontoret, vars chef är stadsrevisorn, började redan år 1910 fördela sitt arbete å avdelningar eller lotter, men först från och med år 1918 har denna uppdelning vunnit stadga. F. n. är arbetet uppdelat å åtta ordinarie revisionslotter och två extra. Revisionslotternas omfattning framgår här nedan.

Beträffande f. n. pågående utredning angående omorganisation av stadens revisionsväsende se under Kommittéer (sid. 289).

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Stockholms stads revisionskontor den 16 maj 1893.

Stadsrevisor (25).

Billing, J. M. A.; personligen t. K. (5)3 41 39; mottagningstid: 10—12.

Revisionskontorets expedition.

Registrator (9).

Lindahl, Hulda A.

1:a revisionslotten.

(Granskningen av Stockholms stads bokslut.)

Förste revisor (21).

Mathson, M. C. R. G.; personligen t. K. (5)3 03 57.

2:a revisionslotten.

(Granskningen av drätselnämndens med utanordningsväsendet jämte handels- och sjöfartsnämndens, arbetslöshetskommitténs, mantalsnämndens, styrelsens över statistiska kontoret, stadsplanenämndens, skönhetsrådets, polisenämndens, tjänstenämndens, löneavtalsnämndens, biblioteksstyrelsens, arkivnämndens och styrelsens för pensionsnämndernas upplysnings- och registerbyrå räkenskaper och bokslut samt stadens fonder, lån och länemedel.)

Revisor (19).

Anderzon, A. O. W.

Bokhållare (13)

(dessutom tilläggsarvode 510 kr.).

Ericson, G. E. H.

Extra bokhållare

(5,100 kr.).

Strömberg, R. I.

Förutv. tjänsteinnehavare i Bromma (4,800 kr.).

Larsson, L. Hj., f. d. kommunalkamrerare.

En *kontorsskrivare* (7).

3:e revisionslotten.

(Granskningen av fastighetsnämndens och idrottsstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

von Krusenstjerna, C. G. A.

Bokhållare (13).

Lilliehöök, H. A.

En *kontorsskrivare* (7).

4:e revisionslotten.

(Granskningen av hälsovårdsnämndens, arbetsförmedlingens och nykterhetsnämndens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Erdmann, F. D.

5:e revisionslotten.

(Granskningen av fattigvårdsnämndens, kyrkogårdsnämndens och slakthus- och saluhallsstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Hedenstierna, C. A. O. H.

Bokhållare (13).

Hanström, R.

En *kontorsskrivare* (7).

6:e revisionslotten.

(Granskningen av folkskoledirektionens och styrelsens för Liljevalchs konsthall räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Lindberg, A. E.

Bokhållare (13).

Vakant, *tj. Kjellgren*, G. F.

En *kontorsskrivare* (7).

7:e revisionslotten.

Torsgatan 22, Va. (gasverket), t. gasverket 52; Tulegatan 13, Va. (elektricitetsverket), t. »elektricitetsverket».

(Granskningen av industriverksstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Andersson, E. V.; t. V. (30) 14 73, gasverket 53 och »elektricitetsverket».

Bokhållare (13)

(dessutom tilläggsarvode 210 kr.).

Lindberg, C. S.; t. gasverket 52.

Extra bokhållare

(5,100 kr.).

Lundbäck, K. G. E.; t. »elektricitetsverket».

En *kontorsskrivare* (7) (vakant).

S:e revisionslotten.

(Granskningen av gatunämndens och rättshjälpsanstaltens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Sylvan, C. O.

En kontorsskrivare (7).

Extra revisionslott 1.

(Granskningen av polisverkets, hamnstyrelsens, byggnadsnämndens och stadsingenjörskontorets räkenskaper och bokslut.)

Extra revisor

(tilläggsarvode 1,410 kr.).

Persson, M. B., bokhållare (13).

En kontorsskrivare (7).

Extra revisionslott 2.

Klarabergsgatan 31, C., t. (10) 16 80.

(Granskningen av barnavårdsnämndens samt lärlings- och yrkesskolestyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Extra revisor

(tilläggsarvode 810 kr.).

Alvarsten, S. F. N., bokhållare (13).

Tjugufyra amanuenser (4,500—2,820 kr.), tre kvinnliga e. o. tjänstemän (2,340—2,100 kr.), sju extra biträden (2,400—1,620 kr.), en vaktmästare (6), en extra vaktmästare (1,740 kr.).

Stockholms stads arkiv och bibliotek.

Stadens arkiv och bibliotek har fr. o. m. år 1930 överflyttats från drätselnämndens till den nyinrättade arkivnämndens förvaltning samt in-förlivats med stadsarkivet (se sid. 231).

Stockholms stads auktionsverk.

Birgerjarlstorg 12, St.

Direktörsexpeditionen: t. (1) 13 11, N. (20) 23 83; expeditionstid: 9,30—15, lördagar och helgdagsaftnar 9,30—14.

Kassakontoret: t. (1) 13 06, N. (20) 25 23; expeditionstid: 9,30—15, lördagar och helgdagsaftnar 9,30—14.

Expeditionen för inlämning av auktions-gods: t. (1) 13 46, N. (20) 28 10.

Redan i mitten av 1600-talet fanns i Stockholm ett av enskilda personer inrättat privilegierat auktionsverk. Det nuvarande auktionsverket räknar sitt ursprung från den år 1674 av trenne rådmän inrättade auktions- och adresse-kammaren i Stockholm, för vilken instruktion utfärdades den 27 februari 1674, upp-rättad av överståthållaren samt borgmästare och

råd, under vars inspektion verket ställdes; direk-tionen av detsamma lämnades till de tre ovan-nämnda rådmännen. År 1694 lades auktions-verket under magistratens och dess handelskolle-giums direktion och förvaltning, men då stadens inkomst av detsamma blev ytterst ringa, lämna-des detsamma åter till enskild person. Genom kungl. breven den 6 februari och 23 oktober 1733 kom auktionsverket åter under handelskollegiets direktion; den närmaste tillsynen utövades av tvänne rådmän med titel direktörer. Fr. o. m. år 1814 överflyttades verket till drätselkommis-sionen. Reglemente för verket utfärdades den 13 april 1858. Genom kungl. brev den 4 mars 1864 överflyttades de åligganden, som tillhört auktionsdirektörerna, till stadens ombudsman.

Nytt reglemente för auktionsverket antogs av stadsfullmäktige den 27 nov. 1907. Verket, som, där ej annorlunda finnes stadgat, äger uteslu-tande rätt att inom staden besörja försäljning genom offentligt utrop av all slags enskild egen-dom, sorterar enligt dessa bestämmelser under drätselnämnden, som utfärdar instruktioner för verkets tjänstemän; den närmaste tillsynen och kontrollen utövas dock av dess chef, auktions-direktören.

Vid försäljning genom auktionsverket erläg-ger säljaren till verket viss avgift, i regel ut-gående med vissa procent å inropssumman (se närmare reglementet för auktionsverket). För inrop å auktion äger auktionsvaktmästare av uppdragsgivaren erhålla 50 öre för varje uppdrag samt ytterligare 50 öre, om inropssumman överstiger 50 kr.

Reglemente m. m. Reglemente för Stock-holms stads auktionsverk, fastställt av över-ståthållarämbetet den 12 dec. 1907, med ändringar den 20 sept. 1909, 29 juni 1910 och 7 juni 1922. Instruktion för Stockholms stads auktionsverk, utfärdad av drätselnämnden den 16 mars 1926.

Stat år 1950. Utgifter: 309,985 kr.; in-komster: 319,460 kr.

Direktör (24).

Tengroth, B. M.; t. (1) 13 11, N. (20) 23 83; mottagningstid: 13—14.

Kamrerare (19).

Elmqvist, H. S. O.; t. (1) 13 11, [N. (20) 23 83].

Auktionskommissarier (18).

Fridholm, T.; Thalén, U. E.; Altheim, B. R.

Kassör (17).

Ruus, E. H., tjl. (se sid. 77), t.jf. Westberg, E. T. (se nedan); t. (1) 13 06, N. (20) 25 23.

Registrator, tillika aktuarie (17).

Larsson, J. E.; t. N. (20) 23 83, [(1) 13 11].

Kassakontrollant (13).

Johanson, C. F., tjl. (se nedan), t.jf. Gustavsson, K. G. H.

DN.

Notarier (13).

Westberg, E. T., tjl. (se ovan), tjl. Johanson, C. F. (se ovan); Britton, S. A. H.; Holmin, S. E. N.; Rosell, N. E.; Palmgren, G. E.

Fyra c. o. notarier (anslag 5,900 kr.).

Övervaktmästare och tillsyningsman (10).

Tiderman, P. A.; t. (1) 113 46, N. (20) 28 10.

Tre utopare (8), aderton auktionsvaktmästare (8), en kontorsvaktmästare (6) samt extra vaktmästare.

Bokauktionskammaren.

Hamngatan 36, 1 tr., C.; t. (1) 115 13; expeditionstider: visning och lösning: tisdagar och fredagar 11—15,30; auktioner: i regel onsdagar och lördagar från kl. 11; (tillfällig lagerlokal: Kungsgatan 57 B, $\frac{1}{2}$ tr. ned, C., t. (1) 142 96).

Den första kända bokauktionen i Stockholm förträttades 1664. Varken då eller under hela senare delen av 1600-talet fanns dock någon särskild bokauktionskammare utan böcker såldes genom »auktions- och adresse-kammaren» (jfr ovan). År 1702 klagade detta verk hos kansli-kollegium över Richard von der Harlds intrång »med sin upprättade bookaution». Från den 14 februari 1703, då en förening ingicks emellan auktionskammaren och von der Hardt och ett kontrakt dem emellan upprättades, kan bokauktionskammaren räkna sin tillvaro. Denna förening fastställdes den 22 september samma år av kansli-kollegium. Von der Hardt erhöll den 6 november 1705 k. fullmakt att vara bokauktionator i Stockholm (och Uppsala), »aldeles afskilt och befriat ifrån Stadsens Auction». Efter hans död lämnades alla bokauktioner under »stadens auktions- och adresse-kammare». Bokauktionskammaren var sedan ända till 1816 en särskild avdelning av auktionsverket med egen kommissarie och notarie. I följd av drätselkommissionens och utsedda kommitterades sist-nämnda år gjorda förslag har bokauktionsverket från och med år 1817 varit ställt på entreprenad och dess första reglemente är utfärdat den 30 okt. 1817. Sedermera utfärdade reglementen äro av den 21 nov. 1821, 9 febr. 1831 och 7 juni 1922.

Bokauktionskammaren lyder under drätsel-nämnden, som utövar den närmaste tillsynen över kammarens verksamhet genom en av nämnden utsedd delegerad (se ovan sid. 74). Verksamheten vid bokauktionskammaren, som avser försäljning av böcker, planscher, kartor, gravyrer, musikaler, autografer och mynt, upplättes på entreprenad för en tid av fem år för varje gång åt den, som av drätsel-nämnden prövas lämplig. Enligt det med nämnden upprättade kontraktet har entreprenören att bestrida alla med

rörelsen förenade utgifter, med undantag av avlöning till notarie, som betalas av staden. Entreprenören äger ensam uppbära auktionsprovisionen, men är skyldig att årligen till staden betala ett belopp, motsvarande 2 % av försäljningssumman. Under sommarmånaderna (juni—augusti) liksom under tiden omkring jul och nyår hållas inga auktioner.

Vid försäljning genom bokauktionskammaren erlägger säljare viss avgift, beräknad å inrops-summan (se bokauktionskammarens reglemente).

Reglemente m. m. Reglemente för bokauktionskammaren, antaget av stadsfullmäktige den 7 juni 1922. Kontrakt mellan drätsel-nämnden och entreprenören den 15 mars 1927.

Entreprenör.

Alfheim, C. R.; t. (1) 115 13; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och fredagar 14—15 (under sommarmånaderna å särskilda tider enligt anslag).

En notarie (avlönad av staden med 3,000 kr.), en mäklare, två vaktmästare, ett manligt och fyra kvinnliga biträden samt t. v. en lagerföreståndare och fyra lagerbiträden (alla avlönade av entreprenören).

Friluftsmusik m. m.

I anledning av väckt motion beslöt stadsfullmäktige den 17 maj 1906 dels att i vardera av parkerna Vanadislunden, Kronoberget, Vita berget och Tantolunden uppföra musikpaviljonger, dels att ställa ett belopp till drätsel-nämndens första avdelnings förfogande till anordnande av friluftsmusik i nämnda parker. Sedermera hava musikpaviljonger uppförts även i Vasaparken och vid Enschede, varjämte konserter numera anordnas även i stadshusträdgården, Humlegården, Kungsträdgården, Hjorthagen, Bromma, Älvsjö, Tellusborg och Aspudden. Musiken utföres genom av drätsel-nämnden engagerade musikkörer under månaderna juni—augusti. Sedan år 1912 anordnas även i viss utsträckning sångkonserter av »manskör i samband med instrumentalkonserterna. Under de senaste åren har i viss utsträckning rundradiering av de anordnade konserterna ägt rum. Musikprogrammen granskas av kammarkontoret.

Fr. o. m. år 1929 har under ovan angivna statubrik även uppförts anslag till anordnande i Blå hallen i stadshuset av orgelkonserter med fritt tillträde för allmänheten.

Anslag för år 1930: 45,000 kr.

Hundstallet i Stockholm.

Gasverksvägen, Värtan; t. N. (2) 208 48; expeditionstid: 9,30—15,30.

Hundskatt har i Stockholm utgått sedan år 1862. Skatten utgick under tiden 1862—1882 med 5 kr., 1882—1891 med 10 kr., 1892—

1923 med 15 kr. och fr. o. m. år 1924 med 30 kr. per hund och år. Hundskatt jämte skriftlig anmälan om innehav av skattepliktig hund skall ingivas till stadskassan årligen under januari månad. Inträder skatteplikt under löpande år, skall skatten jämte ovan nämnd anmälan ingivas inom trettio dagar därefter. Skatt skall dock ej erläggas, därest förhållande, som eljest skolat föranleda skatteplikt, inträder efter september månads utgång.

I samband med kontrollen över hundskattens erläggande har anordnats ett hundstall för vilsekomna, av polisen infångade hundars upptagande och vårdande. Ett av staden år 1908 inrättat, till svenska hundskyddsföreningen utarrenderat hundstall (beläget vid Cedersdal) blev den 1 dec. 1928 ersatt av ett nytt hundstall, uppfört av hundskyddsföreningen under stadens medverkan och å av staden kostnadsfritt upplåten tomt vid Värtan. Hundskyddsföreningen anställer och avlönar en av drätselnämnden godkänd vårdare samt uppbär ersättning av ägaren till i stallet intagen hund med 1,25 kr. per dygn eller del av dygn jämte ersättning för annonskostnader. För hund, vilken icke av ägare avhämtas inom fem dagar, erlägger staden 1,25 kr. per dygn för högst fem dygn, efter vilken tid djuret avlivas smärtfritt under kontroll av veterinär eller vid Johanna Häggs anstalt eller utlämnas till pålitlig djurvård enligt vissa av drätselnämnden fastställda villkor. Likaså skall hund, för vilken till betalning förfallen hundskatt ej erlagts, av kommunen omhändertagas. Därest skatten ej betalas inom åtta dagar efter anmaning därom, dödas hunden.

Drätselnämnden äger utse en ledamot i hundskyddsföreningens styrelse samt en av föreningens revisorer.

Författningar m. m. K. förordning den 17 maj 1923 ang. skatt för hundar. Särskilda bestämmelser ang. hundskatten i Stockholm under åren 1928—1930, fastställda av överståthållarämbetet den 9 dec. 1927. Kontrakt mellan drätselnämnden och svenska hundskyddsföreningen ang. uppförandet av ett hundstall, avslutat den 29 maj 1928.

Stat år 1930. Utgifter för hundstallet jämte stämpling av skattemärken m. m.: 8,500 kr. Hundskatteuppbörden beräknas för år 1930 till 217,000 kr.

Vårdare

(2,400 kr.; fri bostad).

Brunhoff, D. E.

Av drätselnämnden förvaltrade donationsfonder.

Såvida ej annat av donator eller stadsfullmäktige bestämts, förvaltas till staden överlämnade donationsfonder av drätselnämnden. En förteckning på dessa fonder, med uppgift på deras nuvarande storlek m. m., finnes intagen i

Statistisk årsbok för Stockholm (årg. 1929, tab. 246); donationsurkunderna hava i allmänhet intagits i Kommunal författningssamling för Stockholm.

För följande donationsfonder har, med hänsyn till deras allmänna betydelse, en redogörelse ansetts böra inflyta i kalendern.

Forsgrénsska fonden.

Genom testamenten den 16 maj 1899 donerade grosshandlaren C. R. Forsgrén († 1901) huvuddelen av sin förmögenhet till Stockholms stad, att som särskild fond förvaltas av stadsfullmäktige. Fonden får ej nedgå under 2 milj. kr. Avkastningen skall besparas för fem år i sänder, för att vid slutet av varje femårsperiod efter stadsfullmäktiges beprövande användas (med lokal begränsning till Stockholm) för något av följande ändamål: allmänna inrättningar för handelsbefordran och rörelsens underlättande, välgörenhetsinrättningar, anstalter för befordran av sundhet och hälsovård, undervisningsanstalter, uppförande av byggnader i det allmänns intresse samt anläggande och försköning av allmänna platser; dock bör endast undantagsvis understöd lämnas åt redan befintliga inrättningar. Närmare bestämmelser rörande fonden fastställdes av stadsfullmäktige den 29 okt. 1906 och 21 maj 1907.

Följande utdelningar ur Forsgrénsska fonden hava ägt rum:

år 1908 475,000 kr. till *handelshögskoleföreningen* i Stockholm som bidrag till upprättande av en *handelshögskola* i huvudstaden;

år 1912 500,000 kr. till *svenska cancerföreningens stockholmsavdelning* (numera cancerföreningen i Stockholm) som bidrag till upprättande i Stockholm av en *vårdanstalt för kräftsjuka* (jfr sid. 321);

år 1920 (uppskjutet från 1918) 575,000 kr., jämte ränta därå sedan 1918, som bidrag till uppförande av ett *stadsbibliotek* (jfr sid. 227);

år 1923 600,000 kr. till *Stockholms borgarskola* som bidrag till uppförande av en *byggnad för skolan* (jfr sid. 335);

år 1929 600,000 kr. såsom bidrag till uppförande å Södermalm av en för vissa allmännyttiga ändamål (föreläsningssalar, simhall, gymnastiksal, bibliotekslokaler m. m.) avsedd byggnad, *Forsgrénsska medborgarhuset*.

Fondens storlek uppgick vid 1929 års slut till 2,619,683: 29 kr., varav kapital 2,000,000 kr., reservfond 243,393: 66 kr. och räntor 376,289: 63 kr.

B. A. Danelii donationsfond.

Genom gåvobrev den 3 april 1909 överlämnade grosshandlaren B. A. Danelius' änka och döttrar till Stockholms stad en av honom tilltänkt donation, benämnd »B. A. Danelii donationsfond». Av fonden, som ej får nedgå under

DN.

2 milj. kr., skall den besparade avkastningen, i syfte att bereda tillgång till billiga bostäder för arbetande kvinnor, butikbiträden, sömmerskor eller renskriverskor, användas till uppförande av tre bostadshus, vart och ett för en kostnad ej överstigande 400,000 kr. Sedan dessa uppförts, skola dels högst 300,000 kr. användas till uppförande av tre konstverk, avsedda att pryda trenne av huvudstadens öppna platser, dels därefter två års besparade medel ansås till åstadkommande av ett folkbibliotek. Sedermera skall avkastningen, varje gång den uppgår till 400,000 kr., användas till något ändamål, som avser huvudstadens förskönande, förbättrande av dess hygien, befolkningens höjande i intellektuellt hänseende eller motverkande av vissa fackföreningssträvanden, däremot *icke* till ändamål, som enligt gällande författningar skola bekostas av allmänna medel, eller för att lindra skatterna.

För medel från donationen hava enligt beslut av stadsfullmäktige år 1913 å tomten nr 9 i kv. Kopparn (Bondegatan 74) uppförts en bostadsbyggnad, innehållande förutom arbetsrum, bibliotek och samlingsrum, 125 eldstäder, fördelade på 17 lägenheter om 1 rum och kök och 91 enkelrum med kokvrå. År 1922 uppfördes ytterligare två bostadshus, det ena å tomten nr 8 i kv. Kopparn (Bondegatan 72), innehållande 1 lägenhet om 2 rum och kök, 13 lägenheter om 1 rum och kök och 71 enkelrum med kokvrå, samt det andra å tomten nr 25 i kv. Monumentet (Ölandsgatan 51) med 1 lägenhet om 2 rum och kök, 20 lägenheter om 1 rum och kök samt 47 enkelrum med kokvrå.

Sedan sålunda det i donationsbestämmelserna först omnämnda ändamålet tillgodosetts, uppdrogo stadsfullmäktige år 1925 åt skönhetsrådet att bereda frågan om användningen av avkastningen, till den del (högst 300,000 kr.) densamma är avsedd till uppförande av konstverk. Efter en av skönhetsrådet anordnad allmän tävlan föreligga numera vissa förslag till prydnade av öppna platser i huvudstaden.

I överensstämmelse med den ytterligare föreskriften i donationsbestämmelserna (se ovan) beslöt stadsfullmäktige den 4 maj 1925, att 1926 och 1927 års behållna avkastning av fonden, intill ett belopp av sammanlagt högst 250,000 kr., skulle användas till färdigställande av stadsbibliotekets huvudbyggnad (jfr sid. 227).

Med användande av år 1928 ytterligare disponibel avkastning (400,000 kr.), jämte av fröken Ebba Danelius för ändamålet donerade 150,000 kr. beslöt stadsfullmäktige år 1929 att uppföra ännu ett bostadshus av samma typ som de föregående (med ca 70 lägenheter) å tomten nr 10 i kv. Kopparn (Bondegatan 76). Detta hus beräknas bli färdigt till den 1 okt. 1930.

Fonden uppgick vid 1929 års slut till 2,669,282: 63 kr., varav kapital 2,000,000 kr. och räntor m. m. 669,282: 63 kr.

Andra donationsfonder, avsedda för anskaffande av billiga bostäder.

Stadsfullmäktige mottogo den 26 mars 1906 en av professorskan Lotty Bruzelius, född Kempe, överlämnad donation å ett belopp av 400,000 kr., avsedd att bereda tillgång till billiga bostäder, huvudsakligen för självförsörjande kvinnor, under förutsättning att Stockholms stad upplåte för ändamålet lämpliga byggnadstomter. Med anlitan av donationsmedlen hava år 1907 och 1914 å tomterna nr 18 och 19 i kv. Valkyrian (Dalagatan 35) och nr 6 och 7 i kv. Tor (Västeråsgatan 3) uppförts tvenne bostadsbyggnader, innehållande vardera 159 eldstäder (tillsammans 2 lägenheter om 3 rum och kök, 33 lägenheter om 1 rum och kök samt 244 enkelrum med kokvrå). Donatrix har vidare överlämnat ett belopp av 100,000 kr. att utgöra en särskild underhålls- och nybyggnadsfond. Donationsfondens uppgick vid 1929 års slut till 837,533: 80 kr.

Den 16 febr. 1914 mottogo stadsfullmäktige en donation av fröken Magna Sunnerdahl å 400,000 kr. för uppförande av bostadshus, avsedda för personer ur arbetarklassen med företräde för barnrika familjer, under förutsättning att staden kostnadsfritt upplåte för ändamålet erforderlig tomtmark. Med användande av donationsmedlen uppfördes tre bostadshus å tomterna nr 2, 4 och 6 i kv. Kristallen (Bondegatan 68, Klippgatan 18 och Skånegatan 101). Byggnaderna, som blevo färdiga år 1916, innehålla tillsammans 5 lägenheter om 2 rum och kök, 24 lägenheter om 1 rum och kök samt 49 enkelrum med kokvrå. — Enligt förbindelse den 26 april 1918, av stadsfullmäktige emottagen den 30 jan. 1922, har fröken Sunnerdahl förordnat, att vid hennes död skall till staden överlämnas ett belopp av 900,000 kr. för uppförande av ytterligare tvenne bostadshus å staden tillhöriga tomterna nr 5 och 7 i kv. Kristallen. Sedermera har donatrix den 26 jan. 1928 förbundit sig att av ifrågavarande medel redan nu bekosta uppförandet av ett bostadshus å tomten nr 7 i nämnda kvarter (Borgmästaregatan 13). Detta erbjudande mottogs av stadsfullmäktige den 18 juni 1928. Ifrågavarande bostadshus, vars uppförande kostat ca 380,000 kr., togs i bruk den 1 dec. 1929. Det innehåller 1 lägenhet om 3 rum och kök, 4 lägenheter om 2 rum och kök, 23 lägenheter om 1 rum och kök samt 5 enkelrum med kokvrå. Hyrorna variera mellan 1,065 kr. (för 2 rum och kök) och 450 kr. (för enkelrum med kokvrå).

Samtliga ovan omnämnda, med donationsmedel uppförda bostadshus förvaltas av drätselnämnden, närmast genom av nämnden utsedda vice värdar (tillsyningsmän).

Beträffande *arbetarbostadsfonden* se under fattigvårdsnämnden (sid. 169).

Stockholms stads tjänstenämnd.

Tjänstenämnden.

*Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»;
expeditionstid: 10—14,30.*

Då år 1911 en omfattande reglering skedde av de rent kommunala befattningshavarnas löne- och tjänstgöringsförhållanden, beslöt stadsfullmäktige tillika att, för vinnande av en enhetlig behandling av stadens lönefrågor, tillsätta en särskild lönenämnd, vars äligganden och befogenheter bestämdes genom instruktion av den 5 maj 1911.

I samband med den allmänna lönerreglering för stadens befattningshavare, som genomfördes år 1921, skedde även en omorganisation av lönenämnden, vilken, under den förändrade benämningen *Stockholms stads tjänstenämnd*, erhöi i flera avseenden vidgad befogenhet. Härigenom avsågs främst att beförda enhet och likformighet i stadens tjänste- och löneförhållanden samt att i möjligaste mån befria stadsfullmäktige från hithörande smärre ärenden. Instruktion för den nya tjänstenämnden fastställdes av kungl. maj: den 17 juni 1921.

Tjänstenämnden handhar sådana frågor rörande stadens tjänstemäns avlönings-, pensions- och tjänsteförhållanden i övrigt, vilka på grund av gällande tjänstereglementen ankomma på tjänstenämnden, ävensom de andra angelägenheter, vilkas vård av stadsfullmäktige eller stadskollegiet åt nämnden anförtros. Tjänstenämnden ällger särskilt att noggrant följa och vaka över tillämpningen av gällande tjänstereglementens bestämmelser samt att till behandling upptaga de ärenden, vilka enligt dessa reglementen tillhöra nämndens prövning och avgörande, att pröva och avgöra frågor om pension jämväl i de fall, där bestämmelserna i gällande tjänstereglementen icke äro tillämpliga, ävensom frågor om årliga ålderdomsunderstöd åt tjänstemän, att avgiva yttrande till stadskollegiet över myndigheternas stafförslog, i vad desamma avse avlönings- och pensionsväsendet, att hos stadsfullmäktige göra de framställningar i avseende på avlönings- och pensionsväsendet för stadens tjänstemän, som nämnden kan finna erforderliga, samt att, såvitt möjligt, följa behandlingen av såväl andra kommuners som statens lönefrågor. I den mån så kan befinnas erforderligt, bör samarbete mellan tjänstenämnden och löneavtalsnämnden äga rum.

I samband med 1921 års lönerreglering be- myndigade stadsfullmäktige jämväl tjänstenämnden att bl. a. besluta om reglering av avlö-

ningsförmånerna för den på extra stat avlönade tjänstepersonalen. Sedermera har nämnden enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 maj 1922 erhållit i uppdrag att pröva och fastställa samtliga av vederbörande myndigheter eller chefstjänstemän fattade beslut om avlöning eller förmåner i övrigt för stadens extra tjänstemän, med befogenhet för nämnden att förordna om ändring av sådant beslut. Genom beslut den 17 okt. 1921 hava stadsfullmäktige vidare bemyndigat tjänstenämnden att pröva och avgöra frågor om årliga understöd åt tjänstemäns efterlevande. Nämnden har slutligen att avgöra frågor rörande tolkningen och tillämpningen av utav stadsfullmäktige den 20 juni 1927 antaget resereglemente för Stockholms stad.

Tjänstenämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Nämnden sammanträder på kallelse av ordföranden minst en gång i månaden. Vid nämndens sammanträden äger tjänstesekreteraren närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Stadens övriga nämnder och styrelser äga årligen bland sina ledamöter eller suppleanter eller chefstjänstemän utse en representant jämte en eller flera suppleanter för att efter av tjänstenämndens ordförande utfärdad kallelse närvara vid tjänstenämndens sammanträden, då där behandlas viktigare ärenden, berörande vederbörande nämnds eller styrelses förvaltningsområde. Sådan representant äger rätt att därvid deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Jämväl stadens tjänstemän äga, i den ordning tjänstenämnden bestämmer, årligen utse en representant jämte suppleant för denne att efter kallelse av tjänstenämndens ordförande närvara vid nämndens sammanträden, då där behandlas visst ärende av beskaffenhet att beröra tjänstemännen i allmänhet eller någon viss grupp av dem. Tjänstemännens representant äger jämväl rätt att, då ärende berör viss grupp av tjänstemän, anmoda tjänsteman, tillhörande nämnda grupp, att jämte sig närvara vid sammanträdet i fråga. Representanten ävensom sålunda anmodad tjänsteman äga rätt att i ärende av här ifrågavarande slag deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

TJ.N. Nuvarande representant för tjänstemännen jämte suppleant är utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd (se under avd. 6).

För granskning av nämndens förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tvenne revisorer.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads tjänstenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 17 juni 1921, med ändringar den 29 maj 1925. Allmänt tjänstereglemente för Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 13, 14, 15 och 22 juni 1921 (i avseende å vissa befattningshavare fastställt av kungl. maj:t den 7 okt. 1921), med ändringar den 19 sept. 1921, 9 jan., 15 maj och 11 dec. 1922, 28 juni 1923, 21 jan., 18 febr. och 15 dec. 1924, 21 dec. 1925, 21 juni och 15 dec. 1926, 16 maj och 20 dec. 1927, 21 maj och 19 dec. 1928 samt 16 och 18 dec. 1929.¹⁾ Tjänstereglemente för vissa befattningshavare hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 samt fastställt av kungl. maj:t den 29 juli 1921, med ändringar den 28 april 1922, 14 mars 1924, 31 dec. 1928 och 21 febr. 1930. Tjänstereglemente för polispersonalen i Stockholm, antaget av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändringar den 11 dec. 1922, 28 juni 1923 och 18 dec. 1928. Avlönings- och pensionsreglementen för lärarpersonal samt inspektörer och inspektorer vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antagna av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 20 febr. och 7 juni 1922, 15 jan., 18 och 28 juni 1923 samt 18 dec. 1929. Avlönings- och pensionsreglementen för ordinarie lärarpersonal vid Stockholms stads verkstads-, lärlings- och yrkesskolor, antagna av stadsfullmäktige resp. den 19 dec. 1923 (ändr. den 19 dec. 1928) och 19 dec. 1928. Villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaterna för [statsfogdarna och för] ämbets- och tjänstemän vid överståthållarämbetets avdelning för uppbořdsärenden, antagna av stadsfullmäktige den 11 och 16 dec. 1905, fastställda av kungl. maj:t den 12 juli 1907, med ändringar den 12 okt. och 31 dec. 1917. Bestämmelser ang. rörligt löne- eller pensionstillägg åt vissa stadens tjänstemän samt pensionärer och understödstagare m. fl., antagna av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändring den 9 jan. 1922. Stockholms stads lönestat (i första lydelse antagen av stadsfullmäktige den 21 och 22 juni 1921 samt i vissa delar fastställd av kungl. maj:t den 29 juli och 7 okt. 1921). Bestämmelser angående Stockholms stads extra tjänstemän, antagna av stadsfullmäktige den 15 maj 1922, med ändringar den 28 juni 1923. Särskilda bestämmelser för viss på extra stat anställd personal vid Stockholms

stads sjukhus, fattigvårdsinrättningar och andra anstalter, fastställda av tjänstenämnden den 30 nov. 1922. Stadsfullmäktiges beslut den 22 juni 1921 och 6 maj 1929 ang. reglering av stadens pensioner, understöd och olycksfallsersättningar. Stadsfullmäktiges beslut den 19 sept. 1921 och 18 febr. 1924 med bemyndigande för tjänstenämnden att fastställa kristidshjälp [pensionstillägg] för pensionärer hos [änke- och pupillkassan vid Stockholms stadsverk och inrättningar] Stockholms stads befattningshavares pensionskassa för vissa efterlevande. Stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. 1921 med bemyndigande för tjänstenämnden att avgöra frågor om understöd åt tjänstemäns efterlevande. Resereglemente för Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 20 juni 1927.

Stat år 1930. Utgifter: 54,600 kr.

Tjänstenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

*Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Edberg, F. O., spårvägsman.

Johansson, A. R., assistent, stadsfullm.

Johansson, E. G., ombudsman, stadsfullm.

Lund, C. J., fabrikör.

*von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

*Tvangström, A. J., tf. förste aktuarie, stadsfullm.

Lundqvist, E. J., redaktör.

Lundberg, O. T. V., tf. centraluppbördsman.

*Andersson, J. A., spårvägsman, stadsfullm.

Lindqvist, G. R., journalist, stadsfullm.

*Källström, N. A., tf. sekreterare, stadsfullm.

Tjänstemännens representant

(utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd).

Hellichius, N. M., ombudsman.

Suppleant: Frisk, A. R., vaktmästare.

Tjänstenämndens delegerade.

Delegerad för frågor om pensioner, löneförhöjningar, tjänstledighet m. m.

Söderlund, G.; Wallin, J. A. (suppl.); Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

¹⁾ Tjänstenämnden har den 6 febr. och 30 april 1929 avgivit betänkande och förslag angående revision av det allmänna tjänstereglementet m. m. (Bih. nr 10 A och B för 1929).

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

Delegerade för frågor om avlöning åt extra personal.

Lund, C. J.; Wallin, J. A.; Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

Delegerade för fastställande av ersättningar för tjänstebostäder.

Johansson, E. G.; Lund, C. J.; Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

Delegerad för frågor rörande tillämpning av resereglementet för Stockholms stad.

Söderlund, G.; Wallin, J. A. (suppl.); Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

Tjänstenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års förvaltning).

Eriksson, B. K. J., ombudsman.

Masreliez, G. V., överdirektör, stadsfullm.

Tjänstesekreterare (25).

Malmros, N.; t. K. (5) 3 41 36; mottagningstid: 11—12.

Notarie (18).

Anderberg, G. H. A.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Stråberg, E. K. (Vivan).

En kontorsskrivare och stenograf (7),
en vaktmästare (6).

Stockholms stads polisnämnd.

Polisnämnden.

Stadshuset, C.; t. »stadshuset».

Enligt lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket, vilken trädde i kraft den 1 jan. 1926, skall riket för polisverksamhetens upprätthållande vara indelat i polisdistrikt. Varje stad utgör ett särskilt polisdistrikt. Enligt § 13 i nämnda lag äger stad liksom även annan kommun, som bildar eget polisdistrikt, tillsätta en polisnämnd, med uppgift huvudsakligen att vara ett organ för den kommunala finansförvaltningen i avseende å polisväsendet. Polisnämnd — vilken icke äger taga befattning med fråga, som faller under polischefens befälsmyndighet — tillkommer särskilt att upprätta förslag till löne-, omkostnads- och, i förekommande fall, pensionsstat för polisväsendet i polisdistriktet samt till erforderliga ändringar i dettas polisorganisation, att förvalta till polisväsendet anslagna medel och för polisväsendet använda fastigheter och annan egendom, samt att till vederbörande myndigheter avgiva yttranden och göra framställning i frågor av mera allmän betydelse för polisväsendet. Innan ordinarie befattningshavare vid polisväsendet tillsättes, skall, efter det polischefen yttrat sig angående de sökande, även polisnämnden haya erhållit tillfälle att till länsstyrelsen (överståthållarämbetet) avgiva sådant yttrande. Innan instruktion för polispersonalen i distriktet utfärdas av länsstyrelsen (överståthållarämbetet), skall yttrande inhämtas från polisnämnden och (i Stockholm) stadskollegiet.

Med stöd av dessa lagbestämmelser beslöt stadsfullmäktige den 15 febr. 1926 att tillsätta en *Stockholms stads polisnämnd*. Enligt den av kungl. maj:t den 16 april 1926 fastställda instruktionen för polisnämnden, vilken trädde i kraft den 1 maj s. å., skall polisnämnden hava att med den befogenhet, som enligt lagen om polisväsendet i riket eller annan allmän författning kan tillkomma sådan nämnd, handlägga frågor rörande polisväsendet i Stockholms polisdistrikt. (Jfr i övrigt sid. 6 ff.)

Polisnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Vid valet skall, därest så äskas av minst en sjättedel av de väljande, proportionellt valsätt användas. Nämnden skall årligen inom sig utse en vice ordförande. Polismästaren eller någon, som under honom har anställning vid polisväsendet, får ej vara ledamot eller suppleant i polisnämnden. Polismästaren skall vara skyldig att lämna polisnämnden alla de upplysningar angående polisdistriktets polis-

väsende, som nämnden för fullgörande av sitt uppdrag behöver.

I den mån polisverkets räkenskaper äro underkastade stadsfullmäktiges revisionsgranskning, skola desamma, tillika med hos polisnämnden förda protokoll, tillbandahållas polisverkets revisorer, vilka till ett antal av tre, jämte två suppleanter, årligen skola utses av stadsfullmäktige.

Författningar. Lag om polisväsendet i riket den 6 juni 1925, med ändring den 16 maj 1929. Kungl. polisreglemente för riket den 26 sept. 1925, med ändringar den 11 jan. 1928. Instruktion för Stockholms stads polisnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 16 april 1926.

Stat år 1930. Utgifter: 4,100 kr.

Polisnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

***Andersson, J. E.**, ombudsman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Branting, G., advokat, stadsfullm.

***Nilsson, O.**, direktör, stadsfullm.

von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

***Ferm, A. V.**, snickare, stadsfullm.

Ek, V. E., sekreterare, stadsfullm.

Lindencrona, G. C. A., byrådirektör, stadsfullm.

***Ossbahr, C. P.**, extra protokollssekreterare, stadsfullm.

Sekreterare

(1,500 kr.).

Malmros, N. (se sid. 85).

Ett *vaktmästarbiträde* (240 kr.).

Polisnämndens (polisverkets) revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av polisverkets räkenskaper och förvaltning för år 1929; jfr ovan).

Loostrom, O. L., sekreterare, stadsfullm.

Nyqvist, S. G. B., metallarbetare.

Tengelin, C. A. H., tjänsteman, stadsfullm.

Suppleanter:

Englund, E. W., aktuarie, stadsfullm.

Nord, J. M., journalist.

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

*Slottsbacken 6, St. Kontrollanten träffas
säkrast kl. 11—12 i uppbördskamrerarens
tjänsterum i samma hus.*

Mantalskrivning förekom i äldre tider sporadiskt och i skiftande former såsom underlag för taxering och uppbörd av olika skatter. En fastare organisation erhöles mantalskrivningarna genom 1763 års uppbördsreglemente och en den 31 aug. 1814 utfärdad kungl. förordning angående mantals- och skattskrivningen i Stockholm. Närmast haudhades mantalskrivningen av under uppbördsverket lydande mantalskommisariater (sex till antalet), för vilka instruktion utfärdades den 12 okt. 1818.

I ett år 1865 avgivet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i huvudstaden hemställde stadsfullmäktige hos kungl. maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalskrivningsförrättningar i Stockholm, varefter överståthållarämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En av ämbetet tillsatt kommitté avgav sedermera förslag, över vilket stadsfullmäktige hördes. Därvid avstyrkte dessa förslaget, men antog i stället för sin del ändrade grunder för mantals- och skattskrivningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande av en mantalsnämnd med underlydande rotamän. Detta förslag, som tillstyrktes av överståthållarämbetet, godkändes i huvudsak av kungl. maj:t den 10 november 1876, varefter mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet, i enlighet med den 24 maj 1878 fastställd instruktion. I samband med den kommunala omorganisationen utfärdades den 19 mars 1920 ny instruktion för mantalsnämnden, vilken dock ej förreter några viktigare avvikelser från den förut gällande.

Mantalsnämnden åligger, enligt dess instruktion, att hava inseende över mantals- och skattskrivningen i Stockholm (jfr nedan) samt tillse, att såväl till grundval och rättsnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vitt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring över huvudstadens invånare verkställas. Nämnden äger att själv eller genom ombud så inför som utom domstol utföra och bevaka stadens talan i dessa ärenden. Nämnden består av överståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom

av polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i hälso- och fattigvårdsnämnderna samt förste folkskolinspektören. Stadsfullmäktige, hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoledirektionen äga att för två år utse suppleanter, stadsfullmäktige två och envar av de övriga en, att inträda i nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot. Vederbörande borgarråd äger, därest han icke är ledamot av nämnden, att närvara vid dess sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Mantalskrivning och bokföring av huvudstadens invånare ombesörjdes intill den 1 juli 1926 under mantalsnämndens inseende av rote-männen (fr. o. m. dea 1 maj 1917 35 till antalet), vilka var och en utövade sin verksamhet inom ett särskilt område av staden, benämnt rote. (Beträffande stadens dittillsvarande inledning i rotar se kalenderns statistiska avdelning.)

Jänlikt kungl. förordningen den 18 dec. 1925 om civil folkbokföring och mantalskrivning i Stockholm, som trädde i kraft den 1 juli 1926, har från och med sistnämnda tidpunkt rote-mansinstitutionen upphört och rotamännens båda huvuduppgifter, mantalskrivning och folkbokföring, fördelats på tvenne olika men samarbetande organ. Mantalskrivningen förrättas sålunda enligt den nya förordningen av de under överståthållarämbetet för uppbördsärenden sorterande taxeringskommisarierna (se sid. 18), under det att den löpande civila folkbokföringen handhaves av ett för hela staden gemensamt mantalskontor, lydande under mantalsnämnden men lokalt förbundet med uppbördsverket. I olika delar av staden hava därjämte inrättats särskilda avdelningskontor för mottagande av flyttningsanmälningar. Mantalskontoret förestås av en mantalskommisarie. Mantalsnämndens kontrollant äger att å nämndens vägnar utöva tillsyn över mantalskontorets verksamhet.

Tidpunkten för den årliga mantalskrivningen i Stockholm, som förut var den 2 januari, är numera (sedan år 1921) den första helgfria dagen efter den 14 november (mantalskrivningen skall dock fortfarande avse för-

MN.

hållandena vid årsskiftet). Mantalsuppgift, avfattad i enlighet med av överståthållarämbetet fastställt formulär, skall av en var uppgiftsskyldig upprättas i två exemplar och första helgria dagen efter den 14 november avlämnas till husägaren eller den i hans ställe är. Husägaren åligger att insamla mantalsuppgifterna samt att upprätta en huvudförteckning i två exemplar över inom egendomen boende personer. Huvudförteckningen jämte tillhörande mantalsuppgifter skall därefter fr. o. m. den 17 november av husägaren tillhandahållas polispersonalen, vilken det åligger att insamla ifrågasvarande förteckningar och uppgifter samt att, senast den 30 november, avlämna det ena exemplaret av dessa till vederbörande taxeringskommissarie.

Allt efter som mantalsuppgifterna komma taxeringskommissarien tillhanda, skall denne granska dessa uppgifter och tillhörande huvudförteckningar samt jämföra dem med det å mantalskontoret förda folkregistret. Sedan uppgifterna blivit rättade och fullständiga, skall taxeringskommissarien, enligt av överståthållarämbetet meddelade formulär och föreskrifter, upprätta mantalslängden. Denna skall senast den 10 mars vara avslutad och undertecknad av vederbörande taxeringskommissarie. Med undertecknad skall längden anses justerad.

Författningar. Kungl. förordning den 18 dec. 1925 om civil folkbokföring och mantalskrivning i Stockholm. Instruktion för Stockholms stads mantalsnämnd, fastställd av kungl. majt den 19 mars 1920.

Stat år 1930. Utgifter: 382,350 kr.; inkomster: 4,000 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (självskr.).

Elmqvist, G. H., överståthållare.

Ordförandens suppleant (självskr.).

Bring, C. E. R., underståthållare.

Ledamöter.

Hårleman, G. R., polismästare (självskr.).

Andersson, L. I., tf. förste stadsläkare (självskr.).

Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm. (självskr. som ordf. i fattigvårdsnämnden och hälsovårdsnämnden).

Nordlund, K., förste folkskolinspektör (självskr.).

Klefbeck, E. A., kyrkoherde (utsedd av stadsfullm.).

von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Suppleanter.

Frick, H. O., förste polisintendent (självskr.).

Hultkvist, G. E., andre stadsläkare (självskr.).

Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Anderson, K. H., tjänsteman, stadsfullm. (utsedd av hälsovårdsnämnden).

Stålfelt, P. E., andre folkskolinspektör (utsedd av folkskoleledningen).

Ohlson, V. G. H., tjänsteman (utsedd av stadsfullm.).

Källström, N. A., tf. sekreterare, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Mantalsnämndens revisorer.

Mantalsnämndens räkenskaper och förvaltning granskas av drätselrådets revisorer (se sid. 75).

Kontrollant och protokollsförare

(2,100 kr.).

von Friesen, F. H., uppördskamrerare. Mot-
tagningstid: 11—12.

Mantalskontoret.

Slottsbacken 6, n. b., postfack 2029, Stockholm 2; telefoner och expeditionstid: se nedan.

Mantalskontoret har till uppgift att ombesörja den löpande civila folkbokföringen av Stockholms stads invånare (däremot ej mantalskrivningen; jfr ovan).

Envar, som skall kyrkobokföras i territoriell församling inom Stockholm eller är bosatt i Stockholm och tillhör icke-territoriell församling, upptages i ett folkregister, upplagt efter kortsystem. För envar upplägges särskilt kort. Äkta makar, som sammanbo, må dock upptagas å gemensamt kort (familjekort), å vilket jämväl må uppföras hemmavarande barn och adoptivbarn under femton år. Över alla bokförda personer, vilka upptagits å särskilt kort eller uppförts främst å familjekort föres alfabetiskt register (>adressregistret).

Å mantalskontoret föras dessutom särskilda längder över till Stockholm inflyttade, därifrån utflyttade, födda och döda. In- och utflyttning samt flyttning inom staden (även inom samma församling) skall inom fjorton dagar anmälas å mantalskontorets huvudkontor eller å något av dess avdelningskontor (se nedan), varvid jämväl flyttningsbetyg skall avlämnas. Efter skedd expedition återsändes flyttningsbetyget per post.

Mantalskontoret, som trädde i verksamhet fr. o. m. den 1 juli 1926 (jfr ovan), förestås av en av mantalsnämnden förordnad mantalskommissarie.

För mottagande av flyttningsanmälningar finnas i olika delar av staden under mantalskontoret lydande avdelningskontor (se nedan).

Instruktion. Instruktion för mantalskommisariern, fastställd av mantalsnämnden den 22 juni 1926.

Avlöningar. I samband med den nya organisationens genomförande hava de förutvarande rotemännen överförts till indragningsstat med bibehållen avlöning enligt 18:e lönegruppen. De rotemän, som förordnats till tjänstgöring å mantalskontoret eller dess avdelningskontor, åtnjuta därjämte särskilt arvode efter 1,000 kr. per år (utan rörligt tillägg) vid full daglig tjänstgöring samt vid tjänstgöring av mindre omfattning ett i förhållande härtill avvägt lägre arvode.

Huvudkontoret.

Slottsbacken 6, n. b., postfack 2029, Stockholm 2; t. N. (2) 3 16 35 (växel); expeditionstid för flyttningsanmälningar: 10—15 (lördagar och helgdagsaftnar 10—14); expeditionstid för adressregistret: 10—12.

Tf. mantalskommissarie
(som i lönegrupp 22).

Kollberg, G. N.; mottagningstid: 10—11.

Tf. mantalsassistent
(som i lönegrupp 19; jfr ovan).

Öström, G. F. H., roteman.

Tf. mantalsarkivarie
(som i lönegrupp 17; jfr ovan).

Lagergren, R. J., roteman.

Tf. mantalsbokhållare
(som i lönegrupp 17; jfr ovan).

Sundström, E. V., roteman; Martin, K. H. V.;
Ignér, D. A.; Bergqvist, J. E. A.

E. o. tjänsteman
(4,800 kr.).

Wahlberg, H.

Femton *extra kontorsskrivare* (3,060—2,280 kr.), ett *extra kontorsbiträde* (1,980 kr.), en *extra vaktmästare* (2,700 kr.) samt *tillfälliga biträden*.

Avdelningskontoren.

Expeditionstid: 10—12 (under oktober—november 9—13).

Dessa avdelningskontor ombesörja endast mottagandet av flyttningsanmälningar. I alla övriga till folkbokföringen hörande frågor har allmänheten att hänvända sig till mantalskontorets huvudkontor (se ovan). Flyttning kan anmälas, förutom på huvudkontoret, på vilket som helst av nedanstående avdelningskontor.

Under månaderna oktober och november anordnas dessutom tillfälliga expeditioner för flyttningsanmälningars mottagande i olika delar av staden.

Avdelningskontor A.

Rådhuset (ingång Kungsholmsgatan 33), C.; t. K. (50) 87 00.

Föreståndare.

Månsson, A. E., roteman.

Suppleant: Molin, A. R., roteman.

En vaktmästare (600 kr.).

Avdelningskontor B.

Surbrunnsgatan 21, 1 tr., Va.; t. V. (3) 1 53 10.

Föreståndare.

Wallin, K. A. T., roteman.

Suppleant: Hellquist, T. G. F., roteman.

En vaktmästare (600 kr.).

Avdelningskontor C.

Nybrogatan 31, 1 tr., (Östermalms saluhall), Ö., t. (6) 7 59 00.

Föreståndare

(4,800 kr.).

Gustafsson, A. F.

Suppleant: Bergman-Paul, E. F., roteman.

En vaktmästare (600 kr.).

Avdelningskontor D.

Brunnsbacken 6, Sö.; t. S. (40) 59 00.

Föreståndare.

Haglund, K. G., roteman.

Suppleant: Hesselman, S. E., roteman.

En vaktmästare (600 kr.).

Å indragningsstat uppförda rotemän, vilka icke avdelats till särskild tjänstgöring å mantalskontoret.

Jakobsson, K. G.; Fogelström, O. T.; Bengtsson, V. O.; Lundberg, C. A.; Giertha, J. B. S., frih.; Jakobsson, U. G. W.; Ekermann, E. O. L.; Funck, C. J. A.; Ekermann, L. E. O.

Stockholms stads rättshjälpsanstalt.

Rättshjälpsanstalten.

*Klarabergsgatan 31, C.; t. »rättshjälpen»;
expeditionstid: alla helgfria dagar 9—
16 samt dessutom tisdagar 19—20; mot-
tagningstider för anstaltens jurister: 9—
11, 14—15 samt dessutom tisdagar 19—20.
Lördagar och helgdagsaftnar stänges an-
stalten kl. 14.*

I en hos stadsfullmäktige år 1883 väckt motion hemställdes om anslag till avlöande av tvenne fattigsakförare samt om uppdrag åt beredningsutskottet att framlägga förslag till frågans närmare ordnande. Anslaget beviljades fr. o. m. år 1884. I avvaktan på slutligt ordnande av frågan ställdes medlen till mantalsnämndens förfogande. Nämnden antog fattigsakförare och utfärdade instruktion för dem.

År 1906 väcktes motion om omorganisation av fattigsakförareinstitutionen, vilken motion resulterade i tillsättande av en kommitté för frågans utredning. Denna avgav i slutet av år 1909 sitt betänkande. Den 27 februari 1913 beslöt stadsfullmäktige därefter inrättande av ett stadens rättshjälpskontor under särskild styrelse; kontoret började sin verksamhet den 1 oktober s. å.

I anslutning till den vid 1919 års riksdag genomförda rättshjälpsreformen beslöt stadsfullmäktige den 17 dec. 1919 att ombilda rättshjälpskontoret till en offentlig rättshjälpsanstalt under benämning *Stockholms stads rättshjälpsanstalt*. Sedan kungl. maj:t den 31 dec. 1919 fastställt reglemente för anstalten, trädde densamma i verksamhet den 1 jan. 1920.

Rättshjälpsanstalten har till uppgift att inom Stockholm i rättsliga angelägenheter tillhandagå mindre bemedlade och i sådant avseende, bland annat, lämna råd och upplysningar samt hjälp med upprättande av handlingar, så och biträde vid tvisters biläggande genom förlikning samt vid utförande av talan i rättegång, anhängiggjord vid domstol inom anstaltens verksamhetsområde. Rättshjälpen lämnas kostnadsfritt, dock kan sökande av vad honom genom anstaltens bistånd tillvinnes förpliktas lämna ersättning för erhållen hjälp. Anstalten bör söka åstadkomma förlikning mellan parterna, där sådan lämpligen bör komma till stånd. Framställning om rättegång, som befinnes vara uppenbart ogrundad eller gagnlös, skall avvisas.

Anstalten står under ledning av en styrelse, bestående av ordförande och fyra ledamöter. Ordföranden och suppleant för honom förordnas av överståthållarämbetet för fyra år i sänder.

Övriga fyra ledamöter jämte två suppleanter för dem utses av stadsfullmäktige för en tid av två år. Anstaltens årliga räkenskaper och förvaltning granskas av tre revisorer, av vilka en utses av överståthållarämbetet och två av stadsfullmäktige, samtliga för en tid av två år. Anstaltens verksamhet utövas under styrelsens överinseende genom en föreståndare med biträde av erforderlig personal. Föreståndaren skall hava avlagt de för utövande av domarämbete föreskrivna kunskapsprov samt förvärvat nödig praktisk erfarenhet genom verksamhet vid underdomstol eller å advokatkontor. Föreståndaren må icke inneha eller utöva annan avlönad allmän eller enskild tjänst eller idka enskild advokatverksamhet. Ej heller må ärende, som inkommit till anstalten, av något dess biträde övertagas som enskilt uppdrag.

Beträffande f. n. pågående förhandlingar rörande gemensamt ordnande av rättshjälpsverksamheten för Stockholms stad och län se sid. 292.

Reglemente m. m. Kungl. kung. ang. understöd av statsmedel till offentliga rättshjälpsanstalter den 12 sept. 1919. Reglemente för Stockholms stads rättshjälpsanstalt, fastställt av kungl. maj:t den 31 dec. 1919. Arbetsordning för Stockholms stads rättshjälps[kontor], antagen av styrelsen den 24 sept. 1913.

Stat år 1930. Utgifter: 175,400 kr.; inkomster: 86,400 kr. (därav statsbidrag 27,700 kr.).

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av överståthållarämbetet för åren 1928—1931).

Österlöf, J. A. J., f. d. revisionssekreterare.

Suppleant för ordföranden

(utsedd av överståthållarämbetet för åren 1930, 1931).

Hafström, A. H. F., rådmän.

Övriga ledamöter.

Branting-Westerståhl, Sonja, advokat.

Elmgren, A. H., kanslist.

*Masreliez, G. V., överdirektör, stadsfullm.

*En vakant.

Suppleanter.

Stael von Holstein, Ch. Mathilda, advokat.

*Ström, f. Hänes, Hildegard A., fru, stadsfullm.

Sekreterare.

Bergendal, E. F. (se nedan).

Styrelsens revisorer

(för granskning av 1928 och 1929 års räkenskaper och förvaltning).

*Lind, F. A., rådman (utsedd av överståthållarämbetet).

*Skålander, O. A., ombudsman, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

*Styrman, G. A., direktör, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Suppleanter:

*Gestblom, J. A., rådman (utsedd av överståthållarämbetet).

*Grönvall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

*Sandström, K. G. A., tf. polisassessor (utsedd av stadsfullm.).

Föreståndare (26).

Bergendal, E. F. (förordn. t. o. m. $30/9$ 1933);
mottagningstid: se ovan.

Förste biträdande jurist (24).

Angeberg, N. A. R. (förordn. t. o. m. $30/9$ 1933).

Biträdande jurister

(7,500—6,900 kr.).

Swartling, E. G.: Traung, N. K. T., Sandberg,
Margareta J. E. E.

Extra biträdande jurist

(5,700 kr.).

Nyberg, H. J. G.

Kontorsskrivare (11).

Hagström, Karin B. E.; Johnson, N. S.; Thorling,
Hildur S.

Kontorsskrivare och kassör (11).

Paul, f. Johnsson, Amélie S. L.

Fem *extra* kontorsskrivare (3,280—2,280 kr.), två *extra* kontorsbiträden (2,580—1,860 kr.), fem *extra* kontorsbud (2,100—840 kr.).

Stockholms stads fastighetsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Fastighetsnämnden.

*Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».
Nämnden sammanträder i regel varje
helgfri fredag kl. 15,15.*

Förvaltningen av stadens fasta egendom ålåg tidigare i huvudsak drätselnämndens första afdelning (jfr nedan). År 1908 beslöt emellertid stadsfullmäktige att tillsätta en särskild nämnd, lantegendomsnämnden, för handhavande av förvaltningen av stadens utanför dess dåvarande jurisdiktion belägna egendommar, där ej någon del av dem ställdes under förvaltning av annan myndighet. Lantegendomsnämnden hade även att ombesörja erforderliga åtgärder för dessa områdens tillgodogörande för olika ändamål, deras förseende med kommunikationer samt avlopps-, vatten- och andra ledningar, för så vitt dessa åtgärder icke uppdragits åt annan myndighet, ävensom upplåtelse eller försäljning av mark samt beviljande av lån för byggnadsändamål.

Sedan förslag framkommit (se sid. 68) om inrättandet av bl. a. en särskild fastighetsstyrelse, som skulle övertaga stadens samlade fastighetsförvaltning, beslöt stadsfullmäktige den 18 nov. 1918 inrätta *Stockholms stads fastighetsnämnd*. Nämnden började sin verksamhet den 1 jan. 1919, varvid den övertog dels lantegendomsnämndens förutvarande verksamhet, varjämte dit överflyttades de under drätselnämnden förut hörande organen för stadens fastighetsförvaltning, dels ock den av dåv. bostadskommittén utövade verksamheten till bostadsbristens lindrande m. m. Fr. o. m. den 1 april 1920 överfördes ytterligare till fastighetsnämnden byggnadskontorets arkitekturavdelning i samband med att nämndens uppgift vidgades till att omfatta även husbyggnader för stadens räkning.

Fastighetsnämnden har till uppgift att handhava förvaltningen av alla Stockholms stad tillhöriga fasta egendommar, vilka icke enligt stadsfullmäktiges beslut eller eljest gällande bestämmelser stå under förvaltning av annan kommunal myndighet, att handlägga frågor rörande förvärf av fastigheter och rörande husbyggnader för stadens räkning samt att omhändervar stadens verksamhet i bostadsärenden. Med avseende å förvaltningen av stadens fastigheter tillkommer det nämnden särskilt att tillhandahålla övriga kommunala myndigheter erforderliga lokaler och fastigheter, att, i överensstämmelse med stadsfullmäktiges beslut, avyttra eller på viss tid upplåta fast egendom ävensom eljest uppgöra förslag

till försäljning eller upplåtelse och underställa desamma stadsfullmäktige¹⁾, att efter erforderlig utredning uppgöra förslag till fastigheters användning samt därvid tillse, att tillgång på mark beredes såväl för stadens eget behov som för industri- och bostadsändamål, ävensom att åtgärder i god tid vidtagas för stadsplanens utvidgning och kommunikationernas utveckling med hänsyn härtill, att tillse, att odlingsbar mark med hänsyn tagen till det ändamål, för vilket marken är avsedd, väl utnyttjas, samt att nödiga åtgärder vidtagas till naturens skyddande, att handlägga frågor rörande friköp av å ofri och å stadens grund belägen fastighet samt att debitera, uppbära och i föreskriven ordning redovisa de inkomster, vilka inflyta av de under nämndens förvaltning stående fastigheterna. I fråga om förvärf av fastigheter för stadens räkning har nämnden till åliggande att med uppmärksamhet följa stadens behov av jord för kommunala ändamål samt till inköp föreslå, vad i sådant avseende finnes gagneligt, att, när fastighet hembjudes åt staden, företaga den utredning, som kan finnas påkallad, samt att upprätta och stadsfullmäktiges prövning underställa förberedande avtal om förvärf av fastighet för stadens räkning¹⁾, så ock att, efter stadsfullmäktiges medgivande, avsluta sådant avtal. I fråga om stadens husbyggnader ankommer å nämnden att utarbeta och framlägga förslag till sådana nybyggnader, som erfordras för fullgörande av nämndens övriga uppgifter, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, så framt icke verkställighet därav uppdragits åt annan stadsmyndighet, samt att lämna stadens övriga myndigheter det biträde i hithörande frågor, varom nämnden av dem anmodas. Vid omhändervandandet av stadens verksamhet i bostadsärenden tillkommer det nämnden att hava sin uppmärksamhet riktad på att från kommunens sida vidtagas alla de åtgärder för beredande av erforderlig tillgång på sunda och billiga bostäder, vilka kunna anses falla inom kommunens befogenhetsområde, och för stadsfullmäktige eller andra vederbörliga myndigheter framlägga de förslag och i övrigt vidtaga de åtgärder, som

¹⁾ Enligt av stadsfullmäktige den 15 nov. 1920 lämnat bemyndigande äger fastighetsnämnden att för genomförande av reglering av fastighets gränser förvärva eller avhända staden vissa mindre markområden utan att underställa resp. ärenden stadsfullmäktiges prövning.

i sådant avseende kunna anses av omständigheterna påkallade, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, såframt verkställighet därav icke uppdragits åt annan stadsmyndighet, att på stadgade villkor bevilja lån för byggnadsändamål av medel, som må hava härför anvisats av stadsfullmäktige, ävensom utöva föreskriven kontroll över användningen av utlånade belopp, samt att, där stadsfullmäktige ej annorledes bestämma, själv eller genom utsedda ombud hava den befattning med bostads-ärenden, som enligt allmän lag kan åligga kommunal myndighet.

Nämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år. När överståthållaren är tillstades, föres ordet av honom. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Nämndens verkställande organ utgöres av fastighetskontoret, vars chef är fastighetsdirektören. I förekommande fall äger nämnden anlitat biträde av stadens ombudsman och annan vederbörande stadsmyndighet. Vid nämndens sammanträden äger fastighetsdirektören närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Även vederbörande avdelningschefer i fastighetskontoret äga enligt nämndens beslut rätt och skyldighet att närvara vid nämndens sammanträden.

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads fastighetsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändringar den 29 maj 1925.

Stat år 1930. Utgifter: 31,415,220 kr. (därav att täckas med lånemedel 7,533,500 kr.; dessutom inom linjen förda, år 1929 beviljade lånemedelsanslag 9,343,800 kr.); inkomster: 24,499,720 kr.

Fastighetsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ahlbin, G. H. G., redaktör, stadsfullm.

Lindhagen, C. A., borgmästare, stadsfullm.

***Tengelin, C. A. H.**, tjänsteman, stadsfullm.

***Åkerlindh, J. G.**, direktör.

*En vakant.

Suppleanter.¹⁾

Stael von Holstein, Ch. Mathilda, advokat.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.

***Engberg, J. A. A.**, murare.

Grimlund, O. B., redaktör, stadsfullm.

***Nyström, C. O. A.**, överstelöjtnant.

***Carlsson, O.**, ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.

Fastighetssekreterare.

Sellberg, M. (se nedan).

Fastighetsnämndens delegerade.

Nämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter eller åt fastighetsdirektören att handhava särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattas, skall anmälans vid nämndens nästa sammanträde. I anlighet härmed har nämnden beslutat tillsätta nedanstående särskilda delegationer ävensom uppdraga åt ordföranden att vara medlem av samtliga av nämnden nu eller framdeles tillsätta delegationer.

Hysesdelegerade

(för handläggning av hyresärenden).

Sandberg, H. K. A., ordf. (självskr.); **Almström, O. H.**; **Stael von Holstein, Ch. Mathilda**.

Suppleanter: **Tengelin, C. A. H.**; **Carlsson, O.**;

Grimlund, O. B.

Husbyggnadsdelegerade

(för handläggning av husbyggnadsärenden, med skyldighet dock för delegerade att i frågor av principiell betydelse inhämta nämndens beslut).

Sandberg, H. K. A., ordf. (självskr.); **Magnusson, A. E.**; **Nyström, C. O. A.**; en vakant.

Suppleanter: **Stael von Holstein, Ch. Mathilda**; **Carlsson, O.**; **Ahlbin, G. H. G.**

Fastighetsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning).

Björkman, J. W., direktör, stadsfullm.

Persson, P. G., faktor, stadsfullm.

Törnberg, A. O. Oson, förste reparatör.

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de, enligt nämndens beslut, i första hand skola vara; herr Carlsson är därjämte ersättare för ordföranden.

FsN. *Suppleanter:*

Mossberg, K. W. R., civilingenjör, stadsfullm.
Skålander, O. A., ombudsman, stadsfullm.

Fastighetsnämndens kansli.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—14,30, lördagar och dag före helgdag 10—14.

Kansliet förestås av fastighetssekreteraren, vilken tillika närmast under fastighetsdirektören är chef för fastighetskontorets expedition (se nedan). Fastighetssekreteraren åligger bl. a. att föra protokoll vid nämndens och dess delegationers sammanträden samt att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m.

Fastighetssekreterare (21).

Sellberg, M.

En *stenograf* (3,400 kr.).

Fastighetskontoret.

Adresser och telefoner: se nedan; expeditionstid: 10—14,30, lördagar och dag före helgdag 10—14.

Fastighetskontoret är fastighetsnämndens verkställande organ; såsom sådant har kontoret till åliggande att närmast under nämnden handhava den stadens fastighetsförvaltning m. m., som tillkommer nämnden, ävensom efter anmodan lämna annan stadsmyndighet nödigt biträde i alla till kontorets arbetsområde hörande frågor.

Fastighetskontorets chef är fastighetsdirektören, vilken bl. a. åligger att bereda och för fastighetsnämnden föredraga de ärenden, som tillhöra dess avgörande. Kontorets verksamhet är f. n. fördelad på sju avdelningar: expeditionen, kamerala avdelningen, gatureglerings-, lantegendoms-, husbyggnads- och hyresavdelningarna samt småstugebyrån (jfr nedan).

Fastighetsdirektör

(20,000 kr.).

Hasselquist, N. (förordn. t. o. m. ³¹/_s 1931);
mottagningstid: 11—12.

Expeditionen.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Expeditionen, vars chef är fastighetssekreteraren (se ovan), skall ombesörja diarieföring och registrering av till fastighetsnämndens och fastighetskontorets handläggning hörande ärenden, uppsättande och expediering av utlåtanden, skrivelser, föredragningslistor m. m. samt upphandling av erforderliga kontorsförnödenheter.

Notarie (18).

Ljungdahl, L. O.

Registrator

(5,700 kr.).

Ericsson, K. W.

En *kontorsskrivare* (7), ett *kontorsbiträde* (5), tre *extra kontorsskrivare* (2,940—2,340 kr.), en *vaktmästare* (6).

Kamerala avdelningen.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Kamerala avdelningen, vars chef är kamreraren, skall handhava kontorens penningförvaltning och bokföring, förvara kontrakt (med undantag av nyttjanderättskontrakt) jämte tillhörande handlingar, värdepapper och säkerhetshandlingar, tillse att dessa vederbörligen vidmakthållas, förnyas eller erforderliga uppsäkringar företagas, ävensom handhava brandförsäkrings-, taxerings- och skatteärenden.

Kamerala avdelningen handhar jämväl stadens verksamhet för beredande av sekundärkredit åt byggnadsföretag med smålågneheter.

Kamrerare (20).

Rendahl, J. F.; mottagningstid: 10—12.

Bokhållare.

Lindqvist, F. P. (18); en vakant (17); **Israels-son, L. A.**, **Fredriksson, H. F.**, **Lundberg, N. E.** (13).

Två *extra bokhållare* (3,900 kr.), en *kontorsskrivare* (7), en *extra kontorsskrivare* (3,840 kr.), två *kontorsbiträden* (5), två *extra kontorsbiträden* (2,580 kr.), ett *extra vaktmästarbiträde* (1,380 kr.).

Gaturegleringsavdelningen.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset».

Från stadsingenjörskontoret överfördes vid fastighetsnämndens inrättande den avdelning av kontoret, som haft till uppgift att avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning. Inom fastighetskontoret har denna avdelning, gaturegleringsavdelningen, till uppgift att handhava ärenden angående genomförande av fastställd stadsplan och lämplig tomtindelning inom fastställda kvarter, inköp och friköp av för dylika regleringar eller eljest för stadsplans lämpliga genomförande erforderliga fastigheter, försäljningar av stadens egna stadsplanereglerade tomter, ekonomiska underhand-

lingar och uppgörande av avtal angående stadsplans fastställande och genomförande å enskilda markområden samt mätningar, utstakningar och arealberäkningar för övriga avdelningars behov.

Avdelningens chef är förste ingenjören, vilken förutom handläggningen av ovannämnda ärenden åligger att uppgöra förberedande förslag till stadsplaneändringar för stadens fastigheter i syfte att därigenom åstadkomma ett mera ekonomiskt eller lämpligare utnyttjande av desamma samt att förteckna och bevaka stadens servitutsrättigheter.

Förste ingenjör (26).

Eggert, G. E., tjl., *tj. f.* Virgin, C. Å. A. (se nedan); mottagningstid 10—12.

Byråingenjör (20).

Virgin, C. Å. A., tjl. (se ovan), *tj. f.* Giöbel, N. F.

Ingenjör (17).

Harding, C. H.

Extra bokhållare

(5,100 kr.).

Wallenberg, H. V.

Extra ingenjörer

(5,100—4,800 kr.).

Alván, D. M.; Fellenius, B. G. V. L.

En *kontorsskrivare och stenograf* (7), tre *ritbiträden* (7), ett *extra ritbiträde* (1,800 kr.), en *extra vaktmästare* (2,280 kr.), ett *extra vaktmästarbiträde* (1,380 kr.).

Lantegendomsavdelningen.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset».

Lantegendomsavdelningen har till uppgift att utarbета förberedande planer för icke stadsplanlagda markområdens utnyttjande för olika ändamål samt förslag till dessa områdens förseende med nödiga kommunikationer ävensom till utvidgning av exploateringsområdena, att handhava ärenden angående tomträttsupplåtelse för bostadsändamål samt att uppgöra arendeckartor och utföra mätningar, utstakningar och arealberäkningar för kontorets eller andra myndigheters behov. — Å avdelningen handläggs i överensstämmelse härmed flertalet av de förvaltningsuppgifter, som hava avseende å de genom stadens försorg anlagda egnahemsområdena i Brännkyrka och Bromma (»Stockholms stads trädgårdsstäder»).

Avdelningens chef är förste ingenjören, vilken förutom handläggningen av ovannämnda ärenden åligger att handhava ledningen av stadsplanarbetet för stadens och enskildas marker å stadens ytterområden.

Förste ingenjör (25).

Dahlberg, L. A.; mottagningstid: 10—12.

Byråingenjör (20).

Hæggström, E. A. A.

Biträdande ingenjörer

(6,900—5,100 kr.).

Lundvall, Chr.; Holst, C. A.; Ljungberger, A. T. (se nedan); Edler, C. F.

En *amanuens* (5,100 kr.), en *extra kontorsskrivare* (3,000 kr.), två *ritbiträden* (7), två *extra ritbiträden* (3,060—2,760 kr.), en *vaktmästare* (6), tre *mättningsbiträden*.

Småstugebyrån.

Stadshuset, n. b., C.; t. »stadshuset».

I huvudsaklig överensstämmelse med en av herr J. S. Hedström väckt motion beslöt stadsfullmäktige den 15 nov. 1926 vidtaga vissa åtgärder för anordnande av s. k. småstugeområden å staden tillhörig mark i Bromma (Olovslund) och Brännkyrka (Skarpnäck), å vilka områden c:a 200 stugor av mindre typ (1—3 rum och kök) skulle uppföras av mindre bemedlade egna-hemsbyggare under stadens medverkan. Å fastighetsnämnden uppdrogs samtidigt att vidtaga erforderliga åtgärder för beslutets verkställande. Sedermera hava stadsfullmäktige den 18 febr. 1929 och 27 jan. 1930 beslutat lämna sin medverkan för uppförande av ytterligare c:a 400 småstugor (inom Åkeshov i Bromma samt Skarpnäck och Enskede i Brännkyrka) ävensom be-myndigat fastighetsnämnden att bringa besluten i verkställighet.

För fullgörande av det fastighetsnämnden i berörda hänseende lämnade uppdraget har nämnden inrättat ett särskilt organ, den s. k. småstugebyrån, som till en början sorterade direkt under husbyggnadsdelegerade men fr. o. m. den 1 mars 1930 inordnats som en avdelning under fastighetskontoret.

För utförligare upplysningar rörande stadens ifrågavarande verksamhet hänvisas till Utl. nr 52 för 1929 och 31 för 1930.

Arbetschef

(9,600 kr.).

Ljungberger, A. T., biträdande ingenjör (se ovan).

Assistent

(7,200 kr.).

Ericsson, E. G.

Bokhållare

(6,000 kr.).

Skålberg, N. S.

Två *extra kontorsbiträden* (3,600—3,120 kr.), en *extra vaktmästare och skrivbiträde* (2,460 kr.); dessutom fyra *konsulenter och kontrollanter* samt två *förrådsförvaltare* jämte erforderliga tillfälliga biträden åt dessa.

FsN.

Husbyggnadsavdelningen.

Munkbron 1, St.; t. »stadens husbyggnader».

Husbyggnadsavdelningen, vilken förut utgjorde byggnadskontorets arkitekturavdelning, överflyttades vid den kommunala omorganisationen 1920 till fastighetsnämnden. Avdelningen uppgör förslag till husbyggnader, verkställer dessamma uppförande, utför underhåll av hus och statyer samt lämnar arkitektbiträde vid bro-, gatu- och parkanläggningar m. m.

Husbyggnadsavdelningen verkställer dessutom värderingar av och utövar viss uppsikt över enskilda byggnadsföretag, som åtnjuta ekonomiskt understöd från stat och kommun (jfr sid. 95).

F. n. pågår utredning angående omorganisation av husbyggnadsavdelningen.

Arkitekt och chef (25).

Melin, C. O. (förordnad t. o. m. ³¹/s 1934); t. (1) 1 04 50 och »stadens husbyggnader».

Ingenjör (19).

Öhman, G. A.

En vaktmästare (6).

Ritbyrån.

Adress och telefoner: se ovan.

Föreståndare.

Chefen (se ovan).

Arkitekter (18).

Hjertén, P. G.; Nygren, W.; Perno, K. F.; Julin, H.

Ingenjörer (18).

Wikert, E., för byggnadskonstruktioner; Mortenson, E. T., för gas-, vatten- och avloppsledning; Smith, A. O., för elektriska installationer.

Extra arkitekter och ingenjörer

(6,900—5,400 kr.).

Johanson, W.; Andersson, F. O. G.; Hartwig, M.; Sahlin, E.; Eklöf, V. S.; Bjurbäck, S. A. E.; Rahmqvist, C. F.; Pettersson, C. V.; Håkanson, B. A.

Två extra ritare (3,420—1,740 kr.), ett extra ritbiträde (1,440 kr.), ett kontorsbiträde (5), ett vaktmästarbiträde (840 kr.).

Byggnadsbyrån.

Adress: se ovan; t. »stadens husbyggnader», till expeditionen dessutom (1) 1 16 24.

Stadsbyggmästare (23).

Linders, A.; mottagningstid: 13—15 (lördagar 13—14).

Ingenjör (19).

Westerlund, D.; mottagningstid: 13—15 (lördagar 13—14).

Kostnadsberäknare

[Kontrollant (17)].

Scheja, J., tjl. (se sid. 257), tjl. Blom, G. N. (se nedan); mottagningstid: 13—15 (lördagar 13—14).

Distriktsingenjörer

[Kontrollanter (17)].

Mottagningstider: 12,30—14 (lördagar 12—13).

Norgren, O. (distr. I: Bromma, Kungsholmen, övre Norrmalm, Östermalm och Djurgården); Lund, P. A. (distr. II: nedre Norrmalm, Staden mellan broarna, Södermalm väster om Götgatan samt västra delen av Brännkyrka); Persson, J. (distr. III: Södermalm öster om Götgatan, östra delen av Brännkyrka samt det nyinkorporerade Hammarbyområdet).

Extra ingenjörer

(6,000—5,400 kr.).

Blom, G. N. (se ovan); Johánnsen, K. A. S.; Hedqvist, A. S.

Kontrollanter (15)

(för specialarbeten).

Börjesson, B. O. (för målningsarbeten); Carlsson, C. L. (för plåtslageriarbeten); en vakant (för rörledningsarbeten).

Extra kontrollant

(för rörledningsarbeten)
(5,100 kr.).

Lundvik, L. J.

Fjorton extra tjänstemän (kontrollanter m. fl.) (6,600—2,100 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Appelberg, f. Nilsson, I. K. V. (Stina), räkningskapsförare.

Fem extra kontorsbiträden (2,820—2,100 kr.), ett vaktmästarbiträde (840 kr.); fem verkmästare (14) (därav två vakanta), två verkmästare (12) (vakanta), fem extra verkmästare (4,800—4,440 kr.), fem biträdande verkmästare (4,440—3,840 kr.) samt 237 arbetare (vid 1930 års början).

Egnahemsbyrån.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Egnahemsarkitekt

(7,200 kr.).

Engström, P. E.; mottagningstid: 13—15 (lördagar 13—14).

Extra arkitekter och ingenjörer

(6,300—5,100 kr.).

Karlsson, N.; Arlon, E.; Ekeman, C. L.; Jarl, E. W.

Två extra ritbiträden (2,640—2,340 kr.).

Hyresavdelningen.

Stadshuset, n. b., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—15.

Närmaste värden om stadens fastigheter var sedan 1892 anförtrord åt hyreskontrollanten, som förestod en avdelning av kammarkontoret, vanligen benämnd hyreskontoret. Fr. o. m. 1919 ställdes hyreskontrollanten och hyreskontoret under fastighetsnämndens och införlivades med fastighetskontoret såsom dess hyresavdelning.

Hyresavdelningen, vars chef är hyresintendenten, har till uppgift att handhåva samtliga hyres- och arrendeupplåtelser ävensom debitering och indrivning av hyror, arrenden och avgälder samt att öva tillsyn över samtliga under fastighetsnämndens stående fastigheter.¹⁾ Hyresintendenten åligger bl. a. att upprätta förslag till uthyrning eller annan användning av nämnda fastigheter, att efter bemyndigande å stadens vägnar underteckna hyres- och arrendekontrakt, att låta föra särskilda förteckningar (hyreslängder) över stadens fastigheter, lägenheter och hyresgäster, att hava närmaste värden om samtliga hyres-, arrende- och tomträttskontrakt med därtill hörande handlingar, att övervaka uppbörden av hyres- och arrendavgifter samt utöva närmaste förmanskapet över tillsyningsmännen (vice värdena), att deltaga i de årliga besiktningarna å stadens fastigheter, att i samråd med husbyggnadsavdelningen upprätta förslag till reparationer o. d., att vid fråga om inköp av fastighet verkställa besiktning å densamma och avgiva yttrande över hyresbelopp o. d. samt att tjänstgöra som nämndens ombud vid laga syn å lantegendomarna. — Tillsyningsmännen (vice värdena) åligger att utöva tillsyn över resp. fastigheter samt för detta ändamål ofta besöka dem, att indriva förfallna hyres- och arrendavgifter samt att å stadens räkning i bank omedelbart och senast påföljande dag insätta uppburna medel ävensom i övrigt tillse, att hyresgästerna fullgöra sina skyldigheter, att till hyresintendenten avgiva förslag till uthyrning av lediga lägenheter och tomter samt till behövliga reparationsåtgärder; då bristfälligheter uppstå, vilka kräva skyndsamt åtgärd, äger tillsyningsman att direkt påkalla hjälp av husbyggnadsavdelningen eller vederbörlig entreprenör. — Agronomen åligger att utöva tillsyn över de under nämndens förvaltning stående lantegendomarna²⁾, efterse dessas rationella sköt-

sel samt vidtaga lämpliga åtgärder för erforderligt naturskydd, att övervaka arrendatorernas fullgörande av sina skyldigheter, att till hyresintendenten framställa förslag till åtgärder för ett rationellt utnyttjande av egendomarna, därvid särskilt tillses, att all odlingsbar mark utnyttjas, samt att biträda vid besiktningar och syner å egendomarna. Agronomen har jämväl att utöva inseende över jordbruket å de under industriverksstyrelsens och hamnstyrelsens förvaltning stående lantegendomarna, mot ersättning, som gottgöres av nämnda myndigheter. Den närmare tillsynen och skötseln av skogsmarkerna å de under nämndens förvaltning stående lantegendomarna handhaves av en jägmästare med biträde av en skogvaktare (se nedan). Samma jägmästare handhar även tillsyn och skötsel av under vattenledningsverkets m. fl. myndigheters förvaltning stående skogar (jfr sid. 242).

Avlöningar m. m. Tio tillsyningsmän: därav en med 0,375 % provision å influtna hyror; åtta med arvode 1,500—3,540 kr. per år jämte 0,375 % provision å influtna hyror; tillsyningsmannen för fastigheten Högbergsgatan 71—77 arvode 5,400 kr.

Hyresintendent (24).

Starck, P. O.; t. »stadshuset» och (5)3 03 97; träffas säkrast 10—12.

Bokhållare.

Brobeck, E. U. (18); Haglund, I. E. (17).

Kontorsskrivare (11).

Westerlund Ebba M. Z.

Tre amanuenser (5,100—4,200 kr.), en kontorsskrivare (7), två kontorsbiträden (5).

Dessutom: en värmeledningsskötare (6) inom egendomen Slottsbacken 6 samt börshuset; till värmeledningsskötare och eldare vid stadens egendomar i övrigt: anslag 34,500 kr. (utom rörligt tillägg).

Agronom

(6,600 kr.).

Nisbeth, C. W. C:son; träffas säkrast tisdagar, torsdagar och lördagar 10—12.

Jägmästare

(1,500 kr.).

Öhrström, C. A., hovjägmästare.

En skogvaktare (13).

Stadshuset.¹⁾

Stadshusets telefonväxel (t. »stadshuset») hålles öppen 8,30—22 (lördagar under juni—aug. 8,30—19) samt vid stadsfullmäktiges sammanträden till sammanträdenas slut; stadshusets portvaktsum även t. K. (50 0) 6 58.

Lokaler för stadens styrelse och förvaltning, som i äldre tid främst handhades av magistrat-

¹⁾ Stadshuset visas för allmänheten vardagar

¹⁾ Vissa av stadens fastigheter förvaltas av andra kommunala myndigheter än fastighetsnämnden (drätselnsnämnden, hälsovårdsnämnden, fattigvårdsnämnden, folkskoledirektionen, barnavårdsnämnden, biblioteksstyrelsen, idrottsstyrelsen, industriverksstyrelsen, hamnstyrelsen, gatunämnden, slakthus- och saluballsstyrelsen samt kyrkogårdsnämnden).

²⁾ Närmare uppgifter rörande areal m. m. för stadens lantegendomar återfinnas i kalenderns statistiska avdelning.

FSN.

ten, inrymdes under denna tid i regel i rådhuset (se sid. 48). Vid Södermalmstorg uppfördes därjämte omkring år 1670 ett »stads-hus», där staden fick källarefrihet för utländska drycker till viss mängd. I denna byggnad inrymdes sedermera bl. a. lokaler för Södermalms källnärskatt och för ett stadens fängelse.

I den mån borgerskapets betydelse och inflytande å stadens angelägenheter växte, uppkom behovet av en samlingslokal för rådpälgning i för borgarna gemensamma angelägenheter. I anledning härav uppfördes åren 1768—1776, med användande av en av riksdagen beviljad borsbyggnadsavgift å in- och utgående varor, ett borshus vid Stortorget. I detta inrymdes lokaler för borgerskapets bemedlingskommission och vissa andra borgerskapets institutioner. Efter stadsfullmäktigeinstitutionens inrättande år 1862 togs borshusets stora sal i anspråk för stadsfullmäktiges sammanträden, varjämte även beredningsutskottets sessionsrum och stadsfullmäktiges expedition inrymdes i borshuset. För stadens nämnder och övriga förvaltningsorgan voro (och äro i viss utsträckning alltjämt) lokaler beredda på olika ställen i staden. På grund av den ökade omfattningen av den kommunala administrationen framträdde i början av 1900-talet behov av att åstadkomma ett lokalt sammanförande av stadens mera centrala förvaltning.

Bl. a. i detta syfte beslöt stadsfullmäktige den 27 mars 1911 att uppföra ett stads-hus i kv. Eldkvarnen å Kungsholmen i enlighet med av arkitekten R. Östberg uppgjorda ritningar. Uppförandet av stads-huset uppdrogs åt en särskild, av stadsfullmäktige utsedd nämnd, stadshusnämnden. Stadshusets högtidliga invigning ägde rum den 23 juni 1923. Kostnaderna för stadshusets uppförande och inredning beräknades ursprungligen till omkring 7,000,000 kr., men stegrades sedermera avsevärt på grund av den inträdda fördyringen å materialier och arbetskraft. Totalkostnaderna för stadshusbyggnaden, inberäknat kostnader för inredning, möblering och konstnärlig dekorering m. m. samt för ordnande av områdena omkring byggnaden, hava uppgått till c:a 17,700,000 kr. Kostnaderna hava bestridits dels med av stadsfullmäktige anvisade medel, dels med donationsmedel till ett sammanlagt belopp av omkring 1,700,000 kr. I stadshuset finnas dels vissa festivitetslokaler, dels sammanträdeslokaler för

kl. 10 och söndagar kl. 12 mot en avgift av 50 öre per person samt dessutom avgiftsfritt söndagar kl. 10. Stadshustornet hålles öppet för allmänheten alla dagar kl. 11—15 under tiden 1 maj—30 sept. och kl. 11—13 under oktober, mars och april månader; under tiden 1 nov.—1 mars hålles tornet öppet endast söndags- och helgdagar kl. 11—13. Afgiften till tornet utgör 50 öre för gående och 1 kr. för dem, som använda hiss. (Om avgifternas användning se sid. 290.)

stadsfullmäktige och andra kommunala myndigheter, dels och tjänstelokaler för ett stort antal kommunala verk och kontor.¹⁾ — Rörande stadshusets fortsatta konstnärliga utsmyckning se sid. 290.

Stadshusets förvaltning handhaves direkt av fastighetskontorets hyresavdelning. Stadshusförvaltaren är underställd hyresintendenten.

(Beträffande uthyrning av stadshusets festivitetslokaler gälla särskilda av fastighetsnämnden antagna bestämmelser.)

Stadshusförvaltare

(7,800 kr.).

Nordgren, A. G.; t. K. (50) 98 87.

Övervaktmästare (13).

Sandahl, P. G. W.; t. (5) 341 37.

Maskinist (13).

Lindberg, K. E. G.; t. (5) 341 38.

En reparatör (7), tre eldare (6), två snickare (3,480 kr.), en målare (3,480 kr.), en extra vaktmästare (2,880 kr.), två portvakter (5), fyra nattvakter (2,730—2,520 kr.), en gårdskar (5), en extra gårdskar (2,580 kr.), två parkvakter (2,160—1,860 kr.), en telefonist (5), tre telefonister (4), en överstäderska (1,500 kr.), femtio städerskor (864 kr.).

Övriga fastigheter.

Tillsyningsmän och vice värdar.

Distrikt I, omfattande Klara församling väster om Drottninggatan, Kungsholms och St Görans församlingar samt Stora och Lilla Essingen.

Tinggren, G. A.; mottagning: Ulriksborg, Stadshagen, C., torsdagar och lördagar 9—10, fredagar 18—19, första, andra och tredje helgfria dagen i varje månad 18—20; rådhuset, norra flygeln; n. b., C., tisdagar 9—10, torsdagar 18—19, å helgdagsaftnar ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. K. (50) 42 37.

Distrikt II, omfattande Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Johannes och Matteus församlingar.

Schoold, E. G.; mottagning: Västerås-gatan 11, 1 tr. t. h., Va., tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, onsdagar och fredagar 18—19, första och andra helgfria dagen i varje månad 9—11 och 18—20; å helgdagsaftnar ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. (3) 818 74.

¹⁾ Preliminärt förslag föreligger f. n. om uppförande å ett område mellan järnvägen och Klara sjö av en större byggnad, som bl. a. skulle inrymma lokaler för vissa av de kommunala förvaltningsorgan, som ej äro förlagda till stadshuset. (Se Utl. 1929: nr 67.)

Distrikt III, omfattande Klara församling öster om Drottninggatan samt Jakobs, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar med Hjorthagen och Djurgården.

Johansson, E.; mottagning: Jägmästaregatan 16, n. b., Hjorthagen, tisdagar och torsdagar 9—10, fredagar 18—19, första helgfria tisdag och fredag i varje månad 9—11 och 17—19; Skepparegatan 38, n. b., Ö., onsdagar 18—19, lördagar 9—10; å helgdagsaftnar ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. Värtan 155.

Distrikt IV, omfattande Nikolai församling och del av Katarina församling.

Hansson, H. O.; mottagning: Brunnbacken 6, $\frac{1}{2}$ tr. t. h., Sö., tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, onsdagar och fredagar 18—19, första och andra helgfria dagen i varje månad 9—11 och 18—19; å helgdagsaftnar ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. S. (4)3 41 32.

Distrikt V, omfattande Sofia församling samt del av Katarina församling.

Thorell, H. F. T.; mottagning: Värmdögatan 55, Sö., tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, måndagar och fredagar 18—19, första, andra och tredje helgfria dagen i varje månad 9—11 och 18—19; å helgdagsaftnar ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. S. (4)3 42 43.

Distrikt VI, omfattande Katarina församling väster om Götgatan samt del av Högalids församling.

Hjelmberg, A.; mottagning: Skånegatan 2, Sö., tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, måndagar och fredagar 18—19, första, andra och tredje helgfria dagen i varje månad 9—13 och 17—19; å helgdagsaftnar ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. S. (4)1 13 92.

Distrikt VII, omfattande Maria församling samt del av Högalids församling.

Danielson, J. A. S.; mottagning: Krukmakaregatan 22, 1 tr., Sö., tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, onsdagar och fredagar 18—19, första och andra helgfria dagen i varje månad 9—11 och 18—19; å helgdagsaftnar ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. S. (4)3 80 15.

Distrikt VIII, omfattande Brännkyrka församling.

Björkman, C. O., Handelsvägen 26, Enskede; mottagning: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, onsdagar och fredagar 18—19; Sannadal, den 1:a och 15:e i varje månad (resp. nästföljande vardag) 14—15; Årstadal, den 1:a och 15:e i varje månad (resp. nästföljande vardag) 12—13; Fredriksdal, den andra helgfria dagen i varje månad 16—17; å helgdagsaftnar ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. Enskede 11 30.

Distrikt IX, omfattande Bromma församling med undantag av Stora och Lilla Essingen.

Wahl, C. V., Brommavägen 174, n. b., Appelviken; mottagning: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—10, onsdagar och fredagar 18—19, första och andra helgfria dagen i varje månad 17—19; å helgdagsaftnar ingen mottagning, å lördagar ingen kvällsmottagning; t. Appelviken 10 69.

Egendomen Högbergsgatan 71, 73, 75 & 77, Fatburgsgatan 10 & 12 (Nürnbergsfastigheterna).

Peterson, O. B.; mottagning: Högbergsgatan 71, Sö., alla helgfria dagar 10—12; t. S. (4)1 37 42.

Koloniträdgårdsexpeditionen.

Riddarhustorget 8 (gamla rådhuset), östra flygeln, 1 tr., St.; t. N. (20) 27 17; expeditionstid: 10—15, dessutom tisdagar, onsdagar och fredagar 18—19.

Sedan föreningen Koloniträdgårdar i Stockholm genom av stadsfullmäktige den 21 februari 1921 godkänt avtal å fastighetsnämnden överlätit den av föreningen bedrivna koloniträdgårdsverksamheten och fastighetskontoret sålunda kommit att handhava alla direkta upplåtelser för koloniträdgårdsändamål, har för den närmaste handläggningen av koloniträdgårdssärenden upprättats en under hyresavdelningen sorterande *koloniträdgårdsexpedition*. (Jfr även koloniträdgårdsrådet, sid. 100.)

Assistent

(5,400 kr.).

Åbergsson, Anna M. A.

Arkitekt

(2,400 kr.).

Rudskog, J. E. Lison; mottagning: onsdagar 18,30—19,30.

Trädgårdskonsulent

(4,200 kr.).

Wing, I.; träffas säkrast vardagar (utom måndagar) 9—11.

En *kontrollant för byggnadsverksamheten* (4,800 kr.), ett *extra kontorsbiträde* (3,060 kr.), ett *vaktmästarbiträde* (1,860 kr.).

Inkvarteringar.

Sivertska kasernen, Tjärhovsgatan 11, Sö.; t. (1)1 30 73, S. (4)3 46 34.

Staden har skyldighet att inkvartera trupper, som en eller annan anledning tillfälligtvis uppehålla sig i staden. Härför är reserverad en del av den byggnad, Tjärhovsgatan 11 (den s. k. Sivertska kasernen), i vilken Katarina brandstation är inrymd. För övrigt fullgör staden större delen av sin inkvarteringskyldighet genom avtal med garnisonsregementena, till vilka utgå inkvarteringsersättningar.

Fsn.

Förutom för militära inkvarteringar användes Sivertska kasernen även för inkvarteringar av andra slag, såsom vid kongresser, skyttmöten, skolor och dylikt, för vilka inkvarteringar ersättning i regel erlägges av de inkvarterade. (Beträffande i Sivertska kasernen anordnade provisoriska fattigvårdsanstalter se sid. 167).

Kasernmästare

(990 kr.).

Selldén, H., förste brandkapten.

Tvättthus.

Götgatan 1 (ingång under Katarinavägen), Sö.; t. S. (40)47 43.

Med hänsyn till bristen på tvättplatser för enskilda tvätterskor, särskilt för befolkningen inom Staden mellan broarna, beslöto stadsfullmäktige den 15 nov. 1920 anvisa erforderliga medel till anordnande av en kommunal tvätthusinrättning i huvudstaden.

Det kommunala tvätthuset, som öppnades för allmänheten den 19 sept. 1921, är i främsta rummet avsett för husmödrar, som själva måste ombesörja sin tvätt annorstädes än inom den fastighet, där de äro bosatta, men däremot endast i andra hand för yrkesvätterskor. I tvätthuset, som är försett med moderna tekniska anordningar efter engelskt mönster, finnas 21 tvättplatser, av vilka tre äro avsedda för maskintvätt och de övriga för handtvätt.

Stat år 1930. Utgifter: 49,000 kr.; inkomster: 34,000 kr.

Föreståndarinnan

(2,580 kr.).

Söderkvist, Hilda.

En maskinskötare (3,420 kr.), ett eldarbiträde (2,580 kr.).

Tjänstemän vid fastighetskontoret utan placering å särskild avdelning.

Byråingenjör

(7,800 kr.).

Berg, J. G.

Affärsarkitekt

(7,000 kr.).

Laurelius, G. E.

Byggmästare

(7,200 kr.).

Olsson, O.

En biträdande ingenjör (5,400 kr.), en vaktmästare (6) samt dessutom tillfälligt anställda biträden.

Stockholms stads koloniträdgårdsråd.

Med den stora omfattning, som koloniträdgårdssammansattheten numera tagit, har det visat sig

önskvärt att giva densamma en enhetlig behandling från stadens sida. (Jfr sid. 99.) I detta syfte beslöt därvarande lantegendomsnämnden den 16 januari 1918 att upprätta ett *Stockholms stads koloniträdgårdsråd*.

Rådet åligger att i frågor rörande koloniträdgårdssammansattheten tillhandaga fastighetsnämnden och stadens övriga myndigheter med sakkunnig hjälp. Det åligger rådet i sådant avseende bl. a. att yttra sig angående upplåtande av nya koloniträdgårdsområden och i samband därmed föreslagna upplåtelsevillkor, att granska planer och ifrågasatta åtgärder för områdenas iordningsställande, att uppmärksamt följa byggnadsverksamhet och ordningsförhållanden inom koloniträdgårdsområdena och att härvid särskilt handhåva den av staden utövade kontrollen, att tillhandahålla billiga typritningar för kolonistugor och övriga erforderliga byggnader samt att i övrigt med uppmärksamhet följa koloniträdgårdsrörelsen inom staden och dess närmaste omgivningar samt göra framställningar och vidtagna åtgärder, som kunna anses gagneliga för rörelsens utveckling. Rådet skall jämväl enligt särskilt beslut av fastighetsnämnden höras i frågor, som avse upphörande av koloniträdgårdssammansatthet å därför upplåtna områden.

Rådet, som består av nio av fastighetsnämnden utsedda ledamöter jämte lika många ersättare, står under överinsende av fastighetsnämnden, till vilken det före den 1 februari varje år skall avlämna berättelse över föregående års verksamhet.

För sitt arbete äger det att anlita fastighetskontoret enligt närmare anvisning av fastighetsnämnden eller fastighetsdirektören.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads koloniträdgårdsråd, antagen av lantegendomsnämnden den 16 januari 1918.

Ledamöter.

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm., ordf. (självskr.); **Cederblom**, W. F., kontorist; **Dahlberg**, L. A., förste ingenjör; **Lindhagen**, Anna J. J., föreståndare, vice ordf.; **Lundgren**, C. F. T., vaktmästare; **Meijer**, A. E., kamrerare; **Schön**, A. F., assistent; **Starck**, P. O., hyresintendent; **Westholm**, J. S., stadsarkitekt. *Ersättare*¹⁾: **Stael von Holstein**, Ch. Mathilda, advokat; **Wahlén**, P. A., skofabriksarbetare; **Hæggström**, E. A. A., byråingenjör; **Gréen**, J. G., trädgårdsassistent; **Johansson**, J. A., poliskonstapel; **Holm**, A. M. E., järnsvarvare; **Krig**, J. G., reparatör; **Nisbeth**, C. W. C:son, agronom; **Rudskog**, J. E. L:son, arkitekt.

Sekreterare.

Åbergsson, Anna M. A. (se ovan).

¹⁾ Här upptagna i samma ordning som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de äro.

Stockholms stads byggnadsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Byggnadsnämnden.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»; sessionstid: varje onsdag.

Byggnadsordningarna av 1725, 1736, 1763 m. fl. är hava efter hand blivit avlösta av nya författningar i enlighet med utvecklings krav. Huvudstadens nuvarande enskilda byggnadsverksamhet regleras genom byggnadsstadgan för rikets städer av den 8 maj 1874, Stockholms stads byggnadsordning av den 13 dec. 1890 samt lagen om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917. Dessa författningar avse upprättande och genomförande av stadsplan ävensom i samband därmed tillgodoseende av det allmännas och den enskilde byggherrens rätt samt invånarnas säkerhet i sanitärt avseende m. m.

Uppskikten över den enskilda byggnadsverksamheten samt tomregleringen i huvudstaden handhades tidigare av magistratens byggnads- och ämbetskollegium samt (från år 1849) av dettas arvtagar handels- och ekonomikollegiet (jfr sid. 46). En stadsingenjör hade tillsatts redan år 1636 och den förste stadsarkitekten (Nikodemus Tessin d. ä.) utnämndes år 1661.

Närmaste inseendet över Stockholms stads bebyggande utövas numera av byggnadsnämnden, vars verksamhet började år 1875 och som avgör alla ärenden, vilka skola enligt byggnadsstadgan, fastighetsbildningslagen och byggnadsordningen bedömas och ej tillhöra annan myndighets prövning. Nämnden äger att genom föreläggande av vite göra sig hörsamrad. Den består av fem ledamöter, valda för fyra år, två av magistraten och tre av stadsfullmäktige, med lika många suppleanter, jämväl utsedda för fyra år. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 6 dec. 1926 för perioden 1927—1930. För ett år i sänder väljer nämnden sin ordförande.

Byggnadsnämnden bör ägna synnerlig uppmärksamhet däråt, att i avseende å stadsplanen vidtagas alla de förbättringar, som kunna åstadkommas (rörande stadsplanenämndens verksamhet se sid. 105), och att vad som därutinnan bestämts noga efterleves, att tomregleringarna bliva ändamålsenligt verkställda m. m., ävensom att i byggnadsordningen införas sådana bestämmelser, som kunna leda till stadens ändamålsenliga bebyggande. I alla till byggnadsnämndens omvärldnad hörande frågor av sådan beskaffenhet, att de skola av stadsfullmäktige prövas, äger nämnden att hos fullmäktige väcka förslag och göra andra fram-

ställningar. Nämnden äger ock, där den finner omständigheterna därtill föranleda, göra framställningar hos överståthållarämbetet. Innan stadsfullmäktige avgöra förslag till stadsplan eller ändring därav, till stadgande i byggnadsordningen eller till tomreglering, där sådan bör av stadsfullmäktige prövas, skall, såvida ej byggnadsnämnden själv väckt förslaget, dess yttrande inhämtas.

Nämnden har till sitt biträde en stadsarkitekt och en stadsingenjör samt i övrigt åtskilliga tjänstemän (se nedan). Stadsarkitekten skall vara tillstådes vid nämndens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna men ej i besluten och att få sin mening antecknad till protokollet, därest han det äskar. Detsamma gäller om stadsingenjören i avseende å de frågor, som höra till hans befattning.

Till biträde vid behandlingen av ärenden rörande hissar äger nämnden anlita av överståthållarämbetet förordnade hissinspektörer (se sid. 39).

Författningar m. m. K. byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874, med ändringar den 30 dec. 1876, 18 april 1884, 30 nov. 1888, 20 juni 1890, 12 maj 1917, 26 nov. 1920 och 30 sept. 1921. Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917, med ändringar den 13 maj 1921, 5 maj 1922, 23 maj och 20 juni 1924, 18 juni 1926 och 4 mars 1927. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890, med ändringar den 18 febr. 1892, 18 febr. 1893, 30 maj och 24 aug. 1896, 7 jan., 7 april och 29 dec. 1898, 4 jan. 1900, 19 mars 1906, 21 mars och 21 sept. 1910, 13 juni 1912, 2 jan., 14 febr., 20 maj, 16 juli och 29 okt. 1914, 7 april, 10 och 16 juli 1915, 21 dec. 1916, 25 maj 1917, 25 febr., 4 mars, 3 april, 4 juni och 24 nov. 1919, 31 mars 1920, 3 nov. 1921, 1 april 1922, 20 dec. 1923, 22 april och 4 nov. 1926, 3 febr. 1927 samt 5 juli 1928. Särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom vissa icke stadsplanlagda delar av Brännkyrka och Bromma, fastställda av kungl. majt den 8 okt. 1920. Instruktion för de hos byggnadsnämnden anställda byggnadsinspektörer den 19 jan. 1910. Taxa å avgifter för hos byggnadsnämnden begärda byggnadslov, besiktningar m. m., fastställd av kungl. majt den 25 okt. 1918. Taxa å avgifter för erhållande av hos byggnadsnämnden rekvirerade kopior av ritningar, fastställd av kungl. majt den 21 maj 1920. Taxa för kon-

BN. sulentverksamhet beträffande gårdars anordnande och planterande, fastställd av överståthållarämbetet den 29 okt. 1919.

Stat år 1930. Utgifter: 817,300 kr.; inkomster: 277,500 kr.

Byggnadsnämndens ledamöter.

Ordförande

(arvode 2,500 kr.).

*Friedholm, J. A., f. d. rådman (som led. utsedd av magistraten).

Övriga ledamöter

(arvode 2,000 kr.).

*Hafström, T. A. E., rådman (utsedd av magistraten).

*Lallerstedt, E. J., professor (utsedd av stadsfullm.).

*Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

*Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf. (utsedd av stadsfullm.).

Suppleanter.

*Naucier, K. M., rådman (utsedd av magistraten).

*Sehardt, C. F. W., rådman (utsedd av magistraten).

*Kreüger, H., professor (utsedd av stadsfullm.).

*Kämpe, K. A., byggnadssnickare (utsedd av stadsfullm.).

*Lindqvist, E. W., byggnadsingenjör (utsedd av stadsfullm.).

Sekreterare (21).

Hellsten, E. H.; mottagningstid: 11—14 (utom onsdagar).

Delegerade för inspektion av stadsingenjörskontoret.

Lallerstedt, E. J.; Magnusson, A. E.

Byggnadsnämndens revisorer.

Byggnadsnämndens räkenskaper och förvaltning granskas av drätselnämndens revisorer (se sid. 75).

Byggnadsnämndens namnberedning.

Byggnadsnämnden beslöt år 1920 uppdraga åt en särskild beredning att uppgöra och till nämnden avgiva förslag till namn å nya gator, allmänna platser och kvarter. Förutom de av byggnadsnämnden utsedda ledamöterna ingår i namnberedningen även en representant för skönhetsrådet.

Ledamöter.

Långström, C. R., fastighetsregisterförare; Pålman, A. E., stadsingenjör; Schück, A. H., docent; Siwertz, P. S., skriftställare; Ström,

O. F., direktör, stadsfullm., ordf.; Westholm, J. S., stadsarkitekt; Laurin, C. G. J., författare (utsedd av skönhetsrådet).

Sekreterare

(1,200 kr.).

Noreen, E., docent.

Byggnadsnämndens expedition.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»: expeditionstid: 10—15 (lördagar och dag före helgdag 10—14).

Expeditionens chef är sekreteraren, vilken bl. a. åligger att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser, att avgiva utlåtanden samt att inför nämnden föredraga ärenden angående tjänstespösmål m. m. Expeditionen ombesörjer registrering av inkomna handlingar och uppbär avgifter för byggnadslov och protokollslösen m. m.

Stat år 1930. Utgifter: 45,820 kr.

Sekreterare (21).

Hellsten, E. H. (se ovan).

Två amanuenser (2,700—2,000 kr.).

Kontorsskrivare och registrator (11)
(gemensam med stadsarkitektkontoret).

Uddquist, Elin M.

Kontorsskrivare och kassör (9)

(gemensam med stadsarkitektkontoret).

Björk, Anna M. E.

En stenograf (7), ett skrivbiträde (4).

Förste vaktmästare (7)

(gemensam med stadsarkitektkontoret).

Kelén, N. J. V.

Två vaktmästare (6) (gemensamma med stadsarkitektkontoret).

Stadsarkitektkontoret.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»: expeditionstid: 10—15 (lördagar och helgdagsaftnar 10—14).

Stadsarkitektkontorets chef är stadsarkitekten, vilken bl. a. har att med biträde av vice stadsarkitekten, arkitekten och nämndens ingenjör bereda och inför nämnden föredraga till nämndens verksamhetsområde hörande ärenden. Stadsarkitekten åligger i huvudsak att avgiva yttranden över till nämnden från andra myndigheter remitterade ärenden, att granska förslag till stadsplan, att framlägga förslag till erforderliga ändringar av byggnadsförfattningarna samt att handlägga inkomna ansökningar om tillstånd att verkställa nybyggnad m. m. Vice stadsarkitekt-

ten handlägger dylika ansökningar rörande ändringsarbeten inom fastigheter å Norrmalm, Vasa-staden och Östermalm samt arkitekten motsvarande ärenden beträffande övriga delar av staden. Nämndens ingenjör handhar den tekniska kontrollen av byggnadsföretagen genom konstruktionsgranskning och förrättande av besiktningar, som ävse utrönande av byggnaders eller byggnadskonstruktioners säkerhet, verkställer utredning av byggnadstekniska spörsmål m. m. För att å nämndens vägnar verkställa inspektion av under nämndens prövning hörande byggnadsföretag finnas anställda fyra byggnadsinspektörer. Dessutom är hos byggnadsnämnden anställd en planteringsinspektör med uppgift att biträda nämnden vid frågor rörande förgårdars och innergårdars anordnande och plantering samt å nämndens vägnar öva tillsyn över deras skötsel.

Å stadsarkitektkontoret uträknas och debiteras avgifter för byggnadslov enligt taxa, varjämte å kontoret verkställas de förberedande utredningar, som erfordras i samband med meddelande av byggnadslov.

Stat år 1930: Utgifter: 268,130 kr.; inkomster: 100,000 kr.

Stadsarkitekt (27).

Westholm, J. S.; t. »stadshuset» och K. (5) 3 04 33; mottagningstid: 14—16 (utom lördagar).

Vice stadsarkitekt (23).

Bagger, J. A.; mottagningstid: 13—15 (utom torsdagar), lördagar 13—14.

Arkitekt (21).

Norborg, J.

Ingenjör (23).

Chatillon-Winbergh, G.; mottagningstid: 13—15 (utom fredagar), lördagar 13—14.

Extra ingenjör

(5,100 kr.).

Hast, N. B.

Två extra arkitekter (3,000 kr.); dessutom extra arkitekter (utan arvoden).

En kontorsskrivare (7), en extra kontorsskrivare (3,060 kr.).

Byggnadsinspektörer (19).

Landewall, G. E. (Norrmalm och Östermalm); Sjösteen, B. F. O. (Kungsholmen och Bromma); Sundström, K. V. (Södermalm, öster om Götgatan, samt Brännkyrka och det nyinkorporerade Hammarbyområdet); en vakant, t.j.f. Dahlberg, G. A. (Staden mellan broarna och Södermalm, väster om Götgatan).

Planteringsinspektör

(2,880 kr., dessutom särskild ersättning enligt taxa).

Nilsson, K. L.; mottagningstid: onsdagar 13—14.

Expeditionsföreståndare (å arkivet) BN.

(8).

Dahlgren, A. Maria W.

Ett ritbiträde (7), ett extra ritbiträde (2,100 kr.)

Stadsingenjörskontoret.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—14.

Å magistratens stat fanns tidigare uppförd en stadsingenjör, första gången omnämnd år 1636 (jfr ovan), vilken efter byggnadsstadgans tillkomst år 1874 överfördes på drätsel-nämndens första avdelnings stat. Denne övervakade såsom offentlig ämbetsman enskildas tomt- och byggnadsärenden, men var på samma gång drätsel-förvaltnings tjänsteman. I sin förra egenskap uppbar han ersättning enligt taxa. År 1898 uppfördes emellertid kontoret på stadens stat, varvid dessa sporter indrogs till stadskassan.

Stadsingenjörskontoret åligger att i enlighet med fastställd instruktion verkställa uppmätning av tomter och utfärda tomtkartor, att utarbета styckningar och sammanläggningar av tomter, att verkställa utstakning och kontrollutstakning av nybyggnader samt behövliga gatututstakningar, att å en i lämplig skala upprättad översiktskarta över Stockholm införa alla de förändringar, som äga rum i avseende å stadsplanen; tomters styckning samt tomt- och adressnumrering, att lämna kopior av i kontoret befintliga kartor samt avskrifter av därstädes förvarade handlingar, att till stadskollegiet och fastighetsnämnden avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning samt av byggnadsnämnden meddelade beslut om tomters styckning och sammanläggning, att tillhandagå stadskollegiet, fastighetsnämnden, drätsel-nämnden, gatunämnden, stadsplanenämnden och stadens ombudsman med utfärdande av kopior av kartor, meddelande av upplysningar med mera dylikt, att jämväl i övrigt till byggnadsnämnden, drätsel-nämnden, gatunämnden, fastighetsnämnden och stadsplanenämnden göra framställningar och avgiva infordrade yttranden i de till kontorets tjänsteområde hörande ärenden, att till överståthållarämbetet avgiva yttranden i till kontoret hänskjutna frågor angående adressnummer vid gator och övriga ärenden, som till kontorets arbetsområde höra, samt att meddela mantalskontoret uppgift å de förändringar, som inträffat i avseende å tomters areal, nummer, styckning eller utläggning till torg, gata eller annan allmän plats eller farväg m. m. Kontoret har vidare att genom åtta av sina tjänstemän utföra de arbeten, som enligt stadganden i 2:a, 5:e och 6:e kapitlet av lagen om fastighetsbildning i stad ankommer på mättningsman i stad. Utöver det arbete, som sammanhänger med

BN.

fastighetsbildningen och byggnadsverksamheten, har kontoret jämväl att verkställa uppmätningar inom stadsområdet och upprätta för stadens planläggning m. m. erforderliga kartor. Sålunda utgivas genom stadsingenjörskontorets försorg kartor i olika skalor över stadsområdet i dess helhet eller delar därav.

Alla mätningar, vare sig de utföras för fastighetsbildningen eller för kartverket, äro numera anslutna till stadens triangelnät, vilket upprättades under åren 1907—1911 av den för detta ändamål inrättade triangelmättningsnämnden.

Kontorets personal tillsättes från och med år 1919 av byggnadsnämnden ensam; nuvarande innehavarna av stadsingenjör- och vice stadsingenjörsbefattningarna hava dock tillsatts av en valnämnd, bestående av byggnadsnämndens ledamöter och fem ledamöter från drätselnämnden. Kontorets ordinarie ingenjörer skola hava avlagt antingen lantmäterixamen eller fullständig avgångsexamen från tekniska högskolans fackskola för väg- och vattenbyggnadskonst eller från motsvarande afdelning vid Chalmers tekniska institut samt dessutom äga tillfredsställande vitsord om praktisk skicklighet i geodetisk mätning.

Stadsområdet har med avseende å fastighetsbildningen uppdelats i fem särskilda distrikt, omfattande: 1. Kungsholmen och Bromma; 2. Maria och Högalids förs. samt nordvästra delen av Brännkyrka (väster om Årsta och Västberga egendomar); 3. Mellersta och södra delen av Brännkyrka (Västberga, Årsta, Långbro, Älvsjö, Örby, Stureby samt Södertörns villastad); 4. Nikolai, Katarina och Sofia förs., östra delen av Brännkyrka (Enskede, Sköndal, Skarpnäck, Orhem och Kumla) samt Hammarby; 5. Norrmalm, Östermalm och Djurgården. Fem av kontorets ingenjörer förestå resp. distrikt med åliggande att företrädesvis inom distrikten verkställa förekommande fastighetsbildningsförrättningar och därmed sammanhörande arbeten.

För kartverksarbetena är å kontoret inrättad en särskild afdelning, vilken förestås av ingenjören för kartverket.

Författningar. Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917 med senare ändringar (se ovan). Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890 med senare ändringar (se ovan). Kungl. förordning den 17 dec. 1920 angående sättet för utförande av vissa mättningsarbeten m. m. (mättningsförordning), med ändring den 25 nov. 1927. Kungl. kung.

den 31 dec. 1920 med vissa föreskrifter om mättningsväsendet i rikets städer, med ändring den 22 dec. 1927. Instruktion för stadsingenjörskontoret, fastställd av överståthållarämbetet den 3 dec. 1925. Taxa för stadsingenjörskontoret i Stockholm, fastställd av kungl. maj:t den 24 juli 1919.

Stat år 1930. Utgifter: 503,350 kr.; inkomster: 177,500 kr.

Stadsingenjör (26).

Påhlman, A. E. (förordnad t. o. m. 1930); mottagningstid: 10—12.

Vice stadsingenjör (23).

Myrberg, O.

Ingenjör för kartverket (22).

Hanzon, N.

Ingenjörer, föreståndare för mättingsdistrikt (21).

Carlquist, A. T. (1:a distr.); **Bergström, S. H. E.** (2:a distr.); **Dahlöf, K. A.** (3:e distr.); **Söderborg, B. E.** (4:e distr.); **Löfgren, A.** (5:e distr.).

Kontrollingenjörer (19).

Bryzell, O. H.; Wilow, J. A. V.; Nilsson, I.

Arkivarie (18).

Ekeley, A. T.

E. o. tjänstemän

(5,400—5,100 kr.).

Johnson, T.; Långström, C. R. tj. (se sid. 44); **Holm, E. F.; Hammarsten, T.; Ahnskog, K. F. N.**

Registrator (11).

Casparsson, f. Berglund, Inga S.

Kontorsskrivare å arkivet (11).

Johansson, Greta S.

Sex *förmän* (10), en *kontorsskrivare* (9), ett *ritbiträde* (9), en *kontorsskrivare* (7), tio *ritbiträden* (7), två *vaktmästare* (6); dessutom *extra kontors- och ritbiträden* samt *mättningsarbetare*.

Stockholms stads stadsplanenämnd och i samband därmed stående institutioner.

Stadsplanenämnden.

*Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset».
Nämnden sammanträder i regel andra
och fjärde onsdagen i varje månad
kl. 15.30.*

I anledning av därom väckt motion beslöto stadsfullmäktige år 1909 uppdraga åt drätsel-nämndens första avdelning och byggnadsnämnden att efter utredning genom en kommitté (stadsplanekommisionen), bestående av två ledamöter av vardera av bemälda myndighe-ter, stadens byggnadschef, stadsingenjören, stads-arkitekten, en av kommittén adjungerad, i stads-planefrågor särskilt sakkunnig person samt tre av stadsfullmäktige utsedda personer, gemensamt uppgöra förslag dels till revision av stadspla-nerna för det dåvarande stadsområdet, särskilt i syfte att befrämja ntnyttjandet av stadens gatureg-leringsfastigheter, dels till lämplig användning av dessa. Det senare uppdraget har numera överta-gits av fastighetsnämnden. År 1912 uppdrogo stadsfullmäktige åt stadsplanekommisionen att uppgöra förslag till stadsplaner för tätt bebygg-da samhällen inom dåv. Brännkyrka socken, även-om plan till huvudtrafikleder dem emellan. Samtidigt förstärktes kommissionen med ett om-bud för dåv. lantegendomsnämnden. I samband med inrättandet av fastighetsnämnden (se sid. 92) och den kommunala omorganisationen år 1920 förändrades kommissionens sammansättning ytterligare.

Stadsplanekommisionens arbete utsträcktes emellertid så småningom från dess ursprungliga uppgift, exploaterandet av stadens gatureg-le-ringsfastigheter, till att avse stadsområdets pla-nering överhuvud. Kommissionen erhöll härige-nom en självständig och bestående uppgift inom förvaltningen, särskilt betydelsefull genom den moderna stadsplanekonstens utveckling och stads-planearbetets nära anknytning till den kommu-nala fastighetspolitiken. Med hänsyn härtill be-slöto stadsfullmäktige år 1920 att fr. o. m. 1921 ersätta stadsplanekommisionen med en själv-ständig förvaltningsnämnd, *stadsplanenäm-n-den*, för vilken instruktion fastställdes av kungl. maj:t den 31 dec. 1920. År 1925 överflyttades ytterligare till nämnden handläggningen av vissa av de trafikärenden, som dessförinnan handhäfts av den av stadsfullmäktige tidigare tillsatta tra-fikkommisionen (se 1925 års kommunal-kalender), vilken samtidigt därmed upphörde.

Stadsplanenämnden har sålunda numera till

uppgift att, efter uppdrag av byggnadsnämnden eller då sådant eljest med hänsyn till byggnads-verksamhetens utveckling och bostadsbehovet vis-sar sig erforderligt, uppgöra förslag till nya eller ändrade stadsplaner och planer för trafikleder jämväl utom stadsplan ävensom att i övrigt handlägga de frågor rörande stadens stadsplane-och trafikväsen, som av stadskollegiet till näm-n-den hänskjutas.

Rörande arbetet på en generalplan för Stock-holm se nedan.

Nämnden består av, förutom ordförande, som tillsattes av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, vilka jämte åtta supplean-ter för nämndens ledamöter väljas av stadsfull-mäktige för två år i sänder. Nämnden utser år-ligen inom sig en vice ordförande. Vid nämndens sammanträden äga stadsplanedirektören, stadsarki-tekten, fastighetsdirektören, gatudirektören och stadsingenjören närvara och deltaga i överläg-gningarna med rätt att framställa förslag och få sina meningar antecknade till protokollet. Ena-handa befogenhet tillkommer, var för sitt för-valtningsområde, cheferna för de avdelningar av stadens fastighetskontor, å vilka handläggas ären-den rörande stadsplanens genomförande samt ärenden rörande exploatering av stadens yter-områden.

Nämnden utser vid början av varje tjänst-göringsår fyra av sina ledamöter att jämte ord-föranden utgöra nämndens delegerade för trafik-ärenden (stadsplanenämndens trafikdele-gerade). Å dessa delegerade ankommer att med hänsyn till trafikens behov förberedande be-handla i samband med planläggningen av staden och dess omgivningar uppkommande frågor, även-som att i övrigt avgiva yttrande i trafikfrågor, som till delegerade hänskjutas.

I övrigt äger nämnden fördela göromålen mellan sina ledamöter på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina le-damöter eller åt stadsplanedirektören att hand-hava särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattas, skall anmä-las vid nämndens nästa sammanträde. I enlig-het med dessa bestämmelser har stadsplanenäm-n-den tillsatt, förutom ovannämnda trafikdele-gerade, särskilda generalplanedelegerade och tjänstedelegerade (se nedan).

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre re-visoror jämte två suppleanter.

Författningar m. m. Lag om fastighets-bildning i stad den 12 maj 1917, med ändringar

SpN. den 13 maj 1921, 5 maj 1922, 23 maj och 20 juni 1924, 18 juni 1926 och 4 mars 1927. Instruktion för Stockholms stads stadsplanenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 31 dec. 1920, med ändringar den 30 juni 1922 och 22 maj 1925.

Stat år 1930. Utgifter: 382,770 kr.; inkomster: 4,500 kr.

Stadsplanenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.; mot-
tagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

*Lallerstedt, E. J., professor.

Övriga ledamöter.

*Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, stads-
fullm.

Hernlund, C. A. V., byrådirektör, stadsfullm.

Kilbom, K., redaktör, stadsfullm.

Lindhagen, Anna J. J., föreståndare.

*Stendahl, O., civilingenjör, stadsfullm.

Ström, O. F., direktör, stadsfullm.

*Wretling, E. P., civilingenjör.

Suppleanter.¹⁾

*Bergsten, C. G., byggnadsråd.

Mårdh, J. A., ombudsman.

*Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör, stadsfullm.

*Månsson, O. P., spårvägsman, stadsfullm.

*Pehrsson, J. P., f. d. förtroendeman, stadsfullm.

Folcker, J. F., direktör.

Andersson, P., överlärare, stadsfullm.

Ahlbin, G. H. G., redaktör, stadsfullm.

Sekreterare

(2,280 kr.).

Björkman, C. A. J. (se sid. 72).

Stadsplanenämndens delegerade.

Trafikdelegerade.

(För handläggning av trafikärenden.)

Sandberg, H. K. A., ordf.; Welin, K. G. A.,
vice ordf.; Bergsten, C. G.; Stendahl, O.;
Wretling, E. P.

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ord-
ning som de ledamöter (inberäknat ordförandena),
vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut
i första hand skola vara (herr Bergsten ersättare
för såväl ordföranden som vice ordföranden).

Generalplanedelegerade.

(För ledning av arbetet med upprättande av
en generalplan för Stockholm med omnejd; jfr
nedan.)

Sandberg, H. K. A., ordf.; Welin, K. G. A.,
vice ordf.; Bergsten, C. G.; Hernlund, C.
A. V.; Lindhagen, Anna J. J.; Månsson, O. P.;
Stendahl, O.; Wretling, E. P.

Tjänstedelegerade.

(För förberedande behandling av ärenden angå-
ende tjänsteställningar m. m.)

Sandberg, H. K. A., ordf.; Lallerstedt, E. J.;
Hernlund, C. A. V.; Ström, O. F.

Stadsplanenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av
1929 års räkenskaper och förvaltning).

Björkman, J. W., direktör, stadsfullm.

Björkman, O. E., förman, stadsfullm.

Larsén, J. A., byggnadsverkmästare.

Suppleanter:

Bergkvist, A. I. E., kamrerare.

Looström, O. L., sekreterare, stadsfullm.

Stadsplanekontoret.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset»;
expeditionstid: 10—14.30, lördagar och
helgdagsaftnar 10—14.

Stadsplanekontoret är stadsplanenämndens
verkställande organ. Dess organisation fastställ-
des av stadsfullmäktige den 15 maj 1922. Kon-
torets chef är en av nämnden utsedd stads-
planedirektör.

Stadsplanedirektör (28)

(dessutom personligt lönstillägg 4,000 kr.).

Lilienberg, A. (förordn. t. o. m. ³⁰/₉ 1932); mot-
tagningstid: 10—12.

Stadsplanearkitekt

(10,000 kr.).

Ryberg, C. T.

Byråarkitekt (22).

Holmberg, O. F. W.

Arkitekt

(11,100 kr.).

Bergentz, T. G.

Biträdande arkitekt

(7,920 kr.).

Sehlstedt, O.

Byråingenjör (22).

Nordgård, K.

Byråingenjör (22)
(för trafikärenden).

Lundborg, G. O. F.

Extra byråingenjör
(8,850 kr.).

Lindgren, T. O. I.

Biträdande ingenjörer
(7,920—5,700 kr.).

Carlstedt, R. B.; Frölén, G. H. F.; Sjöholm, A. J. T.

Ett tekniskt biträde (5,400 kr.).

Föreståndare för kartbyrån
(5,400 kr.).

Lagerheim, K. A. L.

Registrator och arkivarie (11).

Alland, H. Swea A.

Två ritbiträden (7), fem extra ritbiträden (3,300—1,800 kr.), två modelleringsbiträden (3,060—2,640 kr.), en stenograf (2,760 kr.), en kontorsskrivare (2,640 kr.), ett skrivbiträde (1,980 kr.), en vaktmästare (6), ett vaktmästarbiträde (1,620 kr.).

Upprättandet av en generalplan för Stockholm.

Stadsplanenämnden beslöt den 6 febr. 1923 uppdraga åt stadsplanekontoret att utarbete en generalplan för Stockholm, innefattande ett detaljerat program för stadsplanens framtida ut-

veckling i såväl tekniskt som socialt och ekonomiskt avseende. Generalplanen är avsedd att omfatta hela det område inom och utom nuvarande stadsgräns, där bosättning med möjlighet till goda trafikförbindelser med stadens centrum kan tänkas uppstå inom överskådlig framtid (i första hand beräknat till ungefär en cirkel med 15 km. radie). Arbetet innefattar dels en inventering av de nuvarande förhållanden, som beröra byggnadsgrundens och terrängens varierande beskaffenhet, kulturella minnesmärken, värdefullare vegetation o. d. samt äganderättsförhållanden, markdispositioner m. m., ävensom sammanställande av erforderligt kartmaterial, dels uppgörande av en dispositionsplan över terrängen för dess användning till skilda ändamål, såsom bostäder, industri, offentliga anläggningar, parker, idrotts- och lekfält m. m., dels slutligen en utredning av lämpliga system för trafikleder av olika slag med hänsyn till lokala bebyggelsecentra, hamn- och industriområden, reservationer för offentliga institutioner, parker o. s. v.

Arbetet utföres inom stadsplanekontoret under överinseende av stadsplanenämndens generalplanedelegerade (se ovan).

Rörande regionplanekommissionen för Stockholm med omnejd se sid. 297.

Biträdande ingenjör
(6,000 kr.).

Brundin, F.

Ett tekniskt biträde (5,100 kr.) samt kartriterskor och modelleringsbiträden (till växlande antal).

SpN.